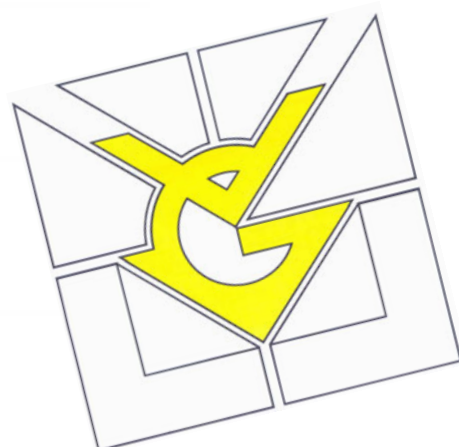

België - Belgique
P.B.-P.P.
2000 Antwerpen 1
BC 9497

PERIODIEK

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN HET VLAAMS GENEESKUNDIGENVERBOND

Andreas Vesalius

Inhoud

VOORWOORD (J. Dockx)	3
GESCHIEDENIS VAN DE GENEESKUNDE	4
▪ DE GESCHIEDENIS VAN HET VGV SINDS 1945 (Deel I) (J. Van Meirhaeghe)	4
BALANS (E. Ponette).....	6
FORUM	10
▪ NEDERLANDS VANZELFSPREKEND (A. De Moor)	10
▪ CONTINGENTERING: DE NIEUWE TRUC VAN MINISTER ONKELINX (A. Baert)	11
▪ ENKELE BESCHOUWINGEN BIJ DE AANSTAANDE VERKIEZINGEN (H. Verbrugge)	13
KORTE BERICHTEN	14
VGV-MEDEDELINGEN	22
▪ PERSBERICHT VAN HET VGV OP 11.12.2013 OVER CONTINGENTERING	22
OVV-MEDEDELINGEN	23
▪ OVV-BRIEF NAAR DE VLAAMSE FEDERALE MINISTERS OVER DE NBFW (03.12.13)	23
▪ BOODSCHAP VAN AK-VSZ	23
VGV-CULTUUR	24
▪ TENTOONSTELLINGEN (J. Dockx)	24
▪ De ECMA OP ZOEK NAAR VERTOLKERS VOOR DE TOEKOMST (L. Schaeverbeke)	26
▪ BOEKBESPREKINGEN	27
▪ UIT DE DISCOTHEEK (E. Baert - Van den Eynde)	30
IN MEMORIAM	32
▪ IN MEMORIAM DOKTER AIMÉ VERMEERSCH	32
BRIEFWISSELING	32
HOMO LUDENS	33
▪ KRUISWOORDRAADSEL	33
▪ HEKELLIED	33

VVMV-Berichten: pag. 20-21.

RAAD VAN BESTUUR

Voorzitter: Dr. J. Dockx
Ondervoorzitter: Dr. R. Vermeulen*
Secretaris: Dr. B. Garmyn
Penningmeester: Dr. G. Debruyne
Cultuur: Dr. J. Dockx
Leden: Prof. Dr. D. Brutsaert,
Prof. Dr. C. Geens, Dr. F. Goes, Dr. L. Ide,
Dr. P. H. Jongbloet, Prof. Dr. E. Ponette*,
Dr. D. Van de Voorde, Dr. L. Van Ermen,
Dr. J. Van Meirhaeghe*, Dr. H. Verbrugge

* oud-voorzitter

RAAD VOOR ADVIES

Prof. Dr. R. Casteels, KU Leuven
Prof. Dr. D. De Looze, UGent
Prof. Dr. L. Denis, directeur
Oncologisch Centrum Antwerpen
Prof. Dr. W. Dierick, UA
Prof. Dr. A. Dupont, decaan geneeskunde
en farmacie, VUB
Prof. Dr. J. Peers, KU Leuven
Prof. Dr. P. Van Cauwenberge,
voorzitter HoGent
Prof. Dr. Ph. Vandekerckhove,
gedelegeerd bestuurder Rode
Kruis Vlaanderen
Dr. R. Verhaert, V.V.K.

Uitgave van het VGV

Redactieraad: Prof. Dr. A. Baert, Dr. J. Dockx, Dr. C. Geens, Dr. J. Gyselinck, Dr. P.H. Jongbloet, Prof. Dr. E. Ponette, Dr. J. Van Meirhaeghe

Verantwoordelijke uitgever:

Dr. J. Van Meirhaeghe,
Koolkerkesteenweg 76, 8340 Oostkerke

Hoofdredacteur: Prof. Dr. E. Ponette,
Schoonzichtlaan 40, 3020 Winksele-Herent
en Dr. P.H. Jongbloet

De gepubliceerde bijdragen verschijnen onder de verantwoordelijkheid van de auteurs.

Drukkerij Jules De Winter,
Bisschoppenhoflaan 216, 2100 Deurne,
Tel. 03/232.20.22, Fax. 03/225.15.84

NOTEER NU REEDS IN UW AGENDA!

VGV bezoekt op zaterdag 24 mei

de schitterende tentoonstelling van

Francisco de Zurbarán in het
Paleis voor Schone Kunsten te Brussel.

UITGAVEN VGV

Autokenteken

- Decalco € 2.00,- + € 0.70,- Port
- Aluminium € 3.00,- + € 0.70,- Port

Fiscaal dagboek € 25.00,- + € 2.10,- Port

Lidgeld V.G.V.

Gewoon lid	€ 55.00
Tot 5 jaar na diploma	€ 25.00
Arts zonder praktijk	€ 25.00
Steunend lid	€ 75.00
Artsenkoppel	€ 60.00
Artsenkoppel (tot 5 jaar na diploma of zonder praktijk)	€ 30.00
Abonnement "Periodiek" voor niet leden	€ 20.00

KBC IBAN nr.: BE22 4073 0622 5147

Secretariaat V.G.V.: Ergo de Waellaan 3 - bus 14
2100 Deurne - Antwerpen - Tel: 03/322.28.50 - Fax: 03/322.45.14

e-post: info@vgv.be - webstek: www.vgv.be

Het secretariaat is open van maandag tot donderdag (9u-14u).

VOORWOORD

De drie maatschappelijke onderwerpen (armoede, contingentering en internering), die het VGV de laatste jaren heeft aangekaart, blijven actueel en duidelijk aanwezig in de media.

De oprichting van het kinderarmoedefonds door minister Lieten toont aan dat de overheid toegeeft dat er een ernstig systeem falen is. Dient dit fonds niet om een goed geweten af te kopen? De politiek heeft het probleem “armoede” eenvoudig geparkeerd. In plaats van fondsen op te richten moet de begroting aangepast worden i.p.v. miljarden uit te geven aan gevechtsvliegtuigen. Zo glijden we af naar het verderfelijke systeem van florierende liefdadigheidsinstellingen zoals in de Verenigde Staten bij gebrek aan sociale vangnetten. En kinderarmoede ontstaat niet plots maar is dikwijls sociaal erfelijk van generatie op generatie. Armoede is een allesomvattend probleem zoals het VGV reeds vroeger heeft aangetoond. Door in elke gemeente een meldpunt te installeren waarbij iedereen schrijnende armoede kan melden, door eenvoudig rond te kijken en te luisteren, doen we aan detectie. Want de meesten schamen zich hierover en kruipen zo diep mogelijk weg.

Ons symposium over de contingentering heeft voldoende aangetoond dat dit een goede maatregel is die correct opgevolgd wordt in Vlaanderen. Door het toelatings-examen zijn de slaagkansen in het eerste jaar zeer hoog (85 procent) waardoor de maatschappelijke investering relevant is. Doordat minister Onkelinx het reeds lang beloofde kadaster uitstelt, verschuift ze zich in een tweede fase achter knelpuntsectoren om hiervoor de contingentering af te schaffen vanaf 2020 en zo meer RIZIV- nummers vrij te maken voor het overschreden Franstalig contingent. De derde stap zal de volledige afschaffing worden, wat haar einddoel is. Het Vlaams Geneeskundig Studentenoverleg stelt dat de knelpuntsectoren gedegradeerd worden tot afdankertjes voor hen die niet aangenomen zijn voor meer prestigieuze specialisaties. Als er kandidaten te kort zijn moet in de eerste plaats de aantrekkelijkheid verhoogd worden door de werkomstandigheden en verloning te verbeteren.

Op 11 december II. publiceerde het VGV een persbericht met een duidelijk standpunt: “De beslissing om de contingentering in medische knelpuntsectoren af te schaffen moet vernietigd worden” (zie p. 22 en ook het forumartikel “Contingentering, de nieuwe truc van minister Onkelinx” op p. 11).

Intussen werd met de steun van de decanen en rectoren van alle Vlaamse universiteiten door initiatiefnemer Geert Verrijken (“Medi-Sfeer” en “De Specialist”) een petitie gestart met dezelfde eis (www.pro-contingentering.be of www.ipetitions.com/petition/contingentering). Het VGV ondersteunde deze petitie van bij de aanvang.

Het is bewezen dat de zorg in de gevangenissen mensonwaardig is. Bij de overheid heerst sedert jaren onvoldoende het besef dat de meesten terugkeren in de maatschappij. Het stevig boekwerk, “De Gezondheidszorg in de Belgische gevangenissen”, Paasmaandag 2012 van Dr. F. Van

Mol ere-hoofdgeneesheer, getuigt over minderwaardige zorg: enkele minuten per consultatie zelfs als het gaat over de bespreking van tuberculose of HIV besmetting. De arts wordt zelfs onder druk gezet om dwangmedicatie in te spuiten om de snelheid te verhogen. Na de terechte staking van de gevangenisartsen m.b.t. de wachtdienst voor een tijdige verloning, wist de gezondheidsinspecteur Dr. Haenen doodleuk te melden dat de huisartsen zullen opgevorderd worden met de dreigende taal over gevangenisstraffen van 8 dagen tot 3 maanden bij weigering. Hij stelt dat de pathologie in de gevangenis vergelijkbaar is met deze van een huisartsenpraktijk. Hij gaat er aan voorbij dat de helft psychische problemen heeft waarvan tien procent zware psychiatrische aandoeningen. Besmettelijke ziekten komen vaker voor bij gedetineerden dan bij de algemene bevolking: tuberculose zestien keer zo vaak, hepatitis C zeven keer en Hiv vijf keer zo vaak. Het budget van 80 miljoen euro dat Justitie voorziet is onvoldoende en raakt in de tweede helft van het jaar uitgeput. Justitie moet deze bevoegdheid overdragen aan Volksgezondheid om zo een behandeling te waarborgen vergelijkbaar met de burgermaatschappij. Bovendien hebben onafhankelijke artsen, zelfs op vraag van de gedetineerde, geen toegang tot het medisch dossier omdat de Nationale Raad van de Orde het “gedeeld beroepsgeheim” hier niet erkent. Dit standpunt is betwistbaar en moet herzien worden. In de burgermaatschappij geldt dit niet voor arbeidsgeneesheren, controleartsen, schoolartsen enz. die kennis mogen nemen van het medisch dossier en toch niet interveniëren als behandeld arts.

De Provinciale Raad van Antwerpen moet de mensonwaardige behandeling van gedetineerden en geïnterneerden aanklagen.

Verder wens ik alle VGV - leden een gezond en goed 2014!

Andreas Vesalius werd geboren in 1514. Met een nieuwe kaftillustratie uit het eerste blad van “De Humani Corporis Fabrica”, gedrukt in 1543 en ons bezorgd door onze vrienden van ALFAGEN Leuven, zetten we dit nieuwe jaar in.

Jan Dockx, VGV-voorzitter

- Studies geneeskunde te Gent (1981).
- Specialisatie Orthopedie UGent (1987).
- Werkzaam in AZ Sint-Jan te Brugge.
- VGV secretaris (1992-2002).
- VGV voorzitter (2002-2008).

DE GESCHIEDENIS VAN HET VGV SINDS 1945 (Deel I)

Nadat in de repressieperiode de leiding van de oorlogsorte en het Algemeen Vlaams Geneesheren Verbond (AVGV) veroordeeld was bleef het AVGV verweesd achter. G. Renson en Robert ("Max") Roosens legden de basis voor heroprichting van een Vlaamse artsenvereniging, wat toen verre van zelfsprekend was. Om opportunistische redenen, en uit voorzorg, werd het AVGV omgedoopt tot VVGB. Op 2 september 1945 werd de Vereniging der Vlaamse Geneesheren van België (VVGB) gesticht als nieuwe beroepsvereniging. Met de omfloerste steun van Mgr. Van Waeyenberghe, rector magnificus van de Leuvense universiteit, werd, nadat eerder prof. E. Haven had bedankt, prof. J. Schockaert voorzitter van de nieuwe vereniging. Niet opgewassen tegen persoonlijke aanvallen en chantage nam hij reeds na één dag ontslag. Leon Elaut, nooit om een gedurfd woord verlegen, sprak van "een jong, zogezegd Vlaams professor uit Leuven, voorbeeld der traditionele lafheid en academische braafheid". Prof. Frans Fransen, hoogleraar te Gent (Fig 1), die ook al het voorzitterschap van het nieuwe IJzerbedevaartkomitee had aanvaard, heeft in die repressietijd de euvelen moed kunnen opbrengen om het voorzitterschap van het nieuw opgerichte verbond op zich te nemen. Met zijn groot moreel gezag heeft hij het schip drijvende gehouden. Hij bleef 8 jaar voorzitter. Als taken voor de Vlaamse artsen zag hij:

Fig. 1:
Prof. Frans Fransen

- *het bewaren van de eigen aard, ook in de geneeskunde;*
- *onze rol als wereldburgers voornamelijk in samenwerking met Nederland met als motto: niet scheiden, maar onderscheiden;*
- *cultuur brengen en als het kan cultuur scheppen.*

De VVGB was geen federatie meer van lokale kringen, maar een personenvereniging, met individuele leden. Het was vooral secretaris Max Roosens (Fig. 2) die de vereniging gedurende 15 jaar op nieuwe paden leidde. Hij had de tekenen des tijds begrepen en de veranderingen, die zich in het artsenkorps zouden aftekenen, voorzien. Hij stichtte achtereenvolgens de Onderlinge Ziekenkas (1953), het Algemeen Syndicaat der Geneesheren van België (ASGB; 1954), en de Voorzorgskas der Geneesheren. Hij was ook ontwerper

Fig. 2: Max Roosens

en bezieler van het ledenblad "Periodiek", waarvan het eerste nummer verscheen in maart 1946.

In 1958 werd de naam van de vereniging VVGB gewijzigd in de kernachtige en nog steeds bestaande benaming 'VGV' (Vlaams Geneesherenverbond), met als doel *een Vlaamse vereniging te zijn, die deelneemt aan de ontvoogdingsstrijd van haar gemeenschap in het algemeen en van het medisch korps in het bijzonder; die initiatieven neemt tot oprichting en samenbundeling van Vlaamse Medisch-Wetenschappelijke verenigingen en die streeft naar een herstructurering van het medisch korps in een Vlaams en een Franstalig verbond, met centraal bestuur.*

In de crisissfeer van de jaren 1964-1970 geraakte het VGV tijdelijk verstrikt in rivaliteiten tussen de nieuwe artsen-syndicaten, de Syndicale Kamers (syndicaat "Wynen") en ASGB (syndicaat 'De Brabanter'). Na de St-Jansakkoorden, met nieuwe regelingen tussen de staat (RIZIV) en artsenkorps, werd de binding ASGB – VVGB ongedaan gemaakt en ontstond dus het VGV. Nu konden ook leden van het syndicaat Wynen toetreden. Van die nieuwkomers zullen er later twee voorzitter van het VGV worden (zie verder, Noel Van Strijthem en Raymond Lenaerts).

Met Jef Janssen (Fig. 3) als voorzitter van 1965-1969, die zich zelf de zogenaamde "overgangspaus" noemde zette Robert de Beule zich aan het werk als secretaris. Met aangepaste doelstellingen en nieuwe methodes herstructureerde hij het VGV om ervan te maken wat het zijn moest en wat zijn belangrijkste bestaansredenen was, namelijk de vereniging van alle Nederlandstalige artsen, die te midden van de Vlaamse volksgemeenschap bewust zijn van de plaats, die hen toekomt in dit land, en dit buiten alle godsdienstige, filosofische, politieke en syndicale opvattingen, strevend naar een steeds hoger ethisch, cultureel en wetenschappelijk niveau.

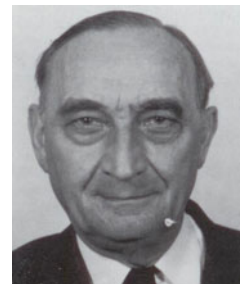

Fig. 3: Jef Janssen

De nieuwe statuten werden op 25 oktober 1970, het jaar dat Robert de Beule (Fig. 4), voor het eerst het voorzitterschap op zich zou nemen, goedgekeurd op een vergadering in het kasteel van Ham te Steenokkerzeel. Met deze nieuwe statuten werd de behartiging van de beroepsbelangen overgelaten aan de nieuw opgerichte artsen-syndicaten en werd het VGV als wettelijke

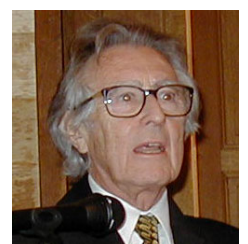

Fig. 4:
Robert de Beule

beroepsvereniging ontbonden. Als vzw kon het VGV eindelijk dé socio-culturele vereniging zijn van de Vlaamse artsen. Robert de Beule richtte in 1960 het Vlaams Aktiekomitee voor Volksgezondheid (VAKV) op, met o.a. de belangrijke enquête over de “Taaltoestand in de Brusselse Ziekenhuizen” door de studiegroep Mens en Ruimte. Verder ijverde hij voor de totale vernederlandsing van de geneeskunde in Vlaanderen en lag hij mee aan de basis van omvormingen in die zin bij het Rode Kruis, erkenningscommissies en andere instanties.

In 1974 werd Rob de Beule opgevolgd door Robrecht Vermeulen (Fig. 5). Hij bestendigde de band met de Van Helmontgilde voor geneesheren uit Vlaams-Brabant en Brussel. Een duidelijk standpunt te formuleren inzake gebruik van het Nederlands in de medische faculteiten en inzake onoordeelkundig gebruik van het Engels in het curriculum, was de verdienste van deze nuchtere pragmaticus en scherpzinnige analist. Sedert de Egmontperiode is hij de ‘bestendig afgevaardigde’ van het VGV in het OVV (Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen), waarvan hij trouwens sinds 2011 voorzitter is. Hij stond en staat nog steeds op de bres voor de Vlaamse patiënt in de Brusselse openbare ziekenhuizen en voor de wettelijke vertegenwoordiging van Nederlandstalige artsen en verpleegkundigen.

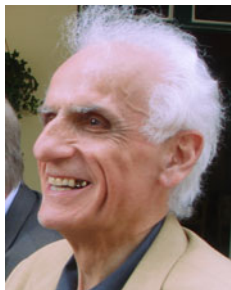

Fig. 5:
Robrecht Vermeulen

Fig. 6:
Walter Arousseau

Na hem concretiseerde Walter Arousseau (1978-1982, Fig. 6) de hernieuwde doelstellingen en werkwijze van de vereniging. Niets was hem teveel om het VGV te propageren. Door zijn inspanningen steeg het ledenaantal tot het historisch record van 1.300.

In 1982 werd hij opgevolgd door Noel Van Strijthem (Fig. 7), die evenals de

latere voorzitter Raymond Lenaerts tot het VGV was toegetreden na opheffing van de syndicale binding VVGB - ASGB. Hij richtte het OVA (Overlegcentrum van Vlaamse Artsen) op om de scheiding in het Vlaamse artsenkorps te overbruggen. De geesten waren daar nog niet rijp voor: zolang het gezondheidsbeleid in ons land federaal (dus Belgisch) blijft is een toenadering tot beide artsenyndicaten in Vlaanderen niet mogelijk. Zijn toespraak in 1987 als oud-voorzitter op de 65 jaar VGV-viering blijft een pareltje (zie nov-dec-nummer van “Periodiek” 1987 – 42ste jaargang).

Van 1986 tot 1992 werd Robert de Beule opnieuw voorzitter. Hij nam ook het leeuwenandeel van de bijdragen in “Periodiek” voor zijn rekening. Dit is ook de periode van heugelijke lustrumvieringen (VGV 65, 70 en 75 jaar) met

Fig. 7:
Noel Van Strijthem

grootse academische zittingen, opgeluisterd met hoogstaande muziekuitvoeringen. Het was ook een periode van belangrijke museumreizen (Villa Hügel in Essen, Amsterdam, Haarlem) en medische cultuurreizen (China, Zuid-Afrika, Tibet, Peru). Op 14 september 1989 organiseerde het VGV samen met de Vereniging van Vlaamse Ziekenfondsen in de lokalen van de Voorzorgskas te Brussel een persconferentie over de Sociale Zekerheid, onder de titel: “Waalse zieken duurder dan Vlaamse”. Op deze historische persconferentie bond het VGV de kat de bel aan. Voor het eerst werden met onderbouwd cijfermateriaal de aanzienlijke verschillen tussen noord en zuid aangetoond in de medische consumptie, klinische biologie, radiologie, invaliditeit en beroepsziekten. De enorme geldstromen van Vlaanderen naar Wallonië werden met overduidelijk cijfermateriaal aangetoond. Dit was het begin van de discussies over de transfers. Zij zijn sindsdien niet meer van het politieke toneel verdwenen.

Bij het 70-jarig bestaan van het VGV (1992) werd een jubileumnummer van Periodiek uitgegeven met een summier historiek tot en met WO II. Voor de periode na 1945 werden enkele markante figuren uit het VGV en belangrijke VGV-realiserings belicht. Hoogtepunten van VGV-cultuur en de verre buitenlandse cultuurreizen kwamen ruimschoots aan bod.

Fig. 8:
Jan Gyselinck

Jan Gyselinck (Fig. 8) was hoofdredacteur Periodiek van 1972 tot 2006.

Tijdens het voorzitterschap (1992-1996) van Raymond Lenaerts (Fig. 9) werd vooral aandacht besteed aan twee problemen. In de eerste plaats begon het VGV zich te bezinnen over een eigen gezondheidsbeleid voor Vlaanderen. Dit was aanleiding tot oprichting van enkele actieve werkgroepen in de schoot van het VGV, wat op zijn

beurt resulteerde in jaarvergaderingen en studiedagen over de invulling van een Vlaams gezondheidsbeleid. Een tweede zorg was: welke toekomst heeft het VGV en hoe zal/moet het verder evolueren? In de schoot van het VGV en onder impuls van vooral Karel Seghers, werd op 27/02/1993 samen met Robert de Beule en Prof. Eric Ponette de “Koepel van Vlaamse Medisch-Wetenschappelijke Verenigingen” (VMWV) gesticht.

06/12/1995: Persconferentie te Brussel met aankondiging van de oprichting van het Aktiekomitee Vlaamse Sociale Zekerheid (AKVSZ), een initiatief van OVV, maar onder impuls van het VGV. Prof. Eric Ponette en Gui Celen, bestuursleden VGV, maken deel uit van de leiding van het “Aktiekomitee Vlaamse Sociale Zekerheid” en zorgden voor een innige band met het VGV.

Fig. 9:
Raymond Lenaerts

Deel 2 wordt afgedrukt in volgend nummer.

In een tijd van efficiëntie, investering, productie en opbrengst lijkt geen goed zo schaars als stilte.

Tinneke BEECKMAN, filosofe en columniste - DE TIJD - 26/07/13

De financieel-economische crisis

Er zijn schuchtere tekens van economisch herstel: volgens het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) is de Belgische economie in het 3de kwartaal van 2013 gegroeid met 0,3 %: het beste cijfer in 2 ½ jaar (Pieter Haeck en Wouter Vervenne, DT 31.10.13).

Dat heeft echter nog geen positief effect op de bedrijven of op de werkloosheid.

In december 2013 was er volgens het handelsinformatiebureau Graydon een toename van het aantal *faillissementen* met 19,8 %: de slechtste decembermaand ooit. In het ganse jaar 2013 waren er 12.306 faillissementen: een stijging met 11,34 % en een absoluut record; dat ging gepaard met een mogelijk verlies van 27.912 jobs of een stijging van 5,6 % in vergelijking met 2012. Daarentegen daalde het aantal *startende bedrijven* in 2013 met 5 % in vergelijking met 2012 (Guido Meeussen, DT 02.01.14).

2013 eindigde met een *Vlaamse werkloosheidsgraad* van 7,8 % tegen 7,1 % een jaar eerder: een stijging met 9,3 % (Erika Raquet, DT 04.01.14). Volgens cijfers van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) vertoonde België in de maand september 2013 de hoogste werkloosheidsgraad sinds begin 2011, namelijk 449.602 werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen; de sterkste toename in vergelijking met september 2012 werd genoteerd in Vlaanderen (+ 8,3 %); in Wallonië was dat + 2 % en in het Brussels Hoofdstedelijk gewest + 1,6 % (BO, www.trends.be 24.10.13).

Het is eveneens zorgwekkend dat het aantal jobs in de industrie sinds 1995 afnam: de industriële sector is namelijk veruit de grootste exporteur. De afslanking van die sector heeft de Belgische handelsbalans ondermijnd: die sloot in 2012 voor het vijfde jaar af met een tekort (Wouter Vervenne, DT 10.12.13).

De zesde staats hervorming

Na de goedkeuring van de teksten door Kamer en Senaat werden de bundels met een tricolore strik door de eerste minister op 6 januari met een brede glimlach overhandigd o.m. aan de regeringsleiders van de deelstaten. Tijd dus voor een samenvattend overzicht van de positieve en negatieve aspecten van een aantal belangrijke punten.

Eerst enkele algemene bemerkingen. Bij de overdracht van bevoegdheden werd niet gewerkt met samenhangende pakketten, zodat de versnippering en de discussies zullen toenemen. En verder werden meerdere bepalingen in bijzondere wetten gebetonneerd, die enkel nog met een federale meerderheid en een meerderheid in elke taalgroep kunnen gewijzigd worden. Tenslotte blijven de overgehevelde bevoegdheden hoofdzakelijk gefinancierd met dotaties van de federale overheid, zodat de deelstaten veel te weinig verantwoordelijk worden voor de verwerving van eigen middelen.

De voornaamste bevoegdheidsoverdrachten liggen in het domein van de kinderbijlagen, de gezondheidszorgen en het arbeidsmarktbeleid.

Dat de *kinderbijlagen* volledig naar de gemeenschappen worden overgeheveld is ronduit positief. Negatief is dat die bevoegdheid in Brussel volledig naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) gaat, die in feite een structuur van het Brussels Gewest is, in plaats van naar de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en de Commission communautaire Française (Cocof). Zo worden de kinderbijlagen in Brussel een gewestelijke in plaats van een gemeen-

schapsbevoegdheid. Dat gaat regelrecht in tegen resolutie nr. 4 van het Vlaams Parlement op 3 maart 1999: “Daarbij moeten de inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de vrije keuze bekomen om toe te treden tot het stelsel van de deelstaat Vlaanderen of van de Franstalige deelstaat ...”. Door deze resolutie te negeren wordt de band tussen een Vlaams kind in Vlaanderen en in Brussel doorgesneden.

Het pakket naar de gemeenschappen overgehevelde *gezondheidszorgen* is heel wat bescheidener: maximum 13,4 % van het totale RIZIV-budget. Het omvat de “residentiële zorg”, de “hulp aan personen”, de geestelijke gezondheidszorg”, de “preventie en de organisatie van de eerste lijn”.

De inhoud van het akkoord raakt dus niet aan de kern van de RIZIV-uitgaven voor geneeskundige verzorging (diagnose en behandeling) en invaliditeit.

Verder gaat voor Brussel het grootste deel van het budget naar de GGC, zodat ook hier de band tussen een Vlaamse patiënt in Vlaanderen en in Brussel – tegen resolutie nr. 4 van 3 maart 1999 in – wordt doorgesneden.

U zal zich herinneren dat de Franstalige partijen in de lente van 2011 de Franse Gemeenschap omdoopten tot “Fédération Wallonie-Bruxelles”. Nu gaan ze nog een stap verder. Op 19 september 2013 zijn zij het er namelijk over eens geworden om het beleid in Brussel over de nieuwe bevoegdheden inzake gezondheid, ouderen en personen met een handicap, evenals kinderbijlagen, zoveel mogelijk naar Waals model in te richten; bij dat overleg werden geen Vlaamse politici betrokken. Als staaltje van gebrek aan Franstalige loyaliteit kan dat tellen. Dat overleg kreeg van Prof. Bart Maddens terecht het etiket “preparatistische houding” (KLARA, 30.11.13). En de Vlaamse politici lieten tot hier toe enkel wat verbaal protest horen ... (Christof Van Schoubroek, DS 20.09.13; Wim Van de Velden, DT 20.09.13).

Tenslotte is het overgehevelde pakket niet homogeen: rusthuizen, rust- en verzorgingstehuizen, geriatrie ziekenhuizen worden bvb. overgeheveld, doch de thuisverpleging blijft federaal.

De overheveling van delen van het *arbeidsmarktbeleid* laat toe dat de gewesten tot op zekere hoogte eigen klemtonen kunnen leggen in het tewerkstellingsbeleid o.m. door activering van werklozen, met de mogelijkheid van bijhorende sancties, en door toekenning van RSZ-kortingen op de werkgeversbijdragen voor doelgroepen (Groenboek 6de staats hervorming van de Vlaamse administratie).

Dat is positief omdat de problemen in Wallonië en Brussel (hoge jeugdwerkloosheid) en Vlaanderen (te vroeg stoppen met werken) verschillend zijn.

Doch de werkloosheidsvergoedingen en het structureel loonen loonkostenbeleid – belangrijke hefboomen voor het tewerkstellingsbeleid – blijven federaal.

Onder de politieke vernieuwingen vermelden we dat de *Senaat* niet meer rechtstreeks verkozen wordt en een ontmoetingsplaats van de deelstaten wordt, dat de *Kamer* om de 5 jaar in plaats van om de 4 jaar verkozen wordt, en dat de *federale verkiezingen* op dezelfde dag zullen vallen als de Europese, doch dat de duur van de regionale legislatuur en de dag van de *regionale verkiezingen* kunnen aangepast worden. Verder krijgt het *Brussels Hoofdstedelijk Gewest* nu ook grondwettelijke autonomie; de feitelijke toekenning van bevoegdheid over kinderbijlagen en een deel van het gezondheidsbeleid werd reeds hoger besproken.

Tenslotte wordt er een **Brusselse hoofdstedelijke gemeenschap** opgericht, waarvan o.a. alle gemeenten van de oude provincie Brabant – dus Vlaams- en Waals-Brabant – van rechtswege lid zijn. Een aantal Vlaamse politieke partijen noemen die nieuwe structuur een lege doos, doch de Franstalige partijen beschouwen ze als een mogelijkheid om gans Vlaams-Brabant te verfransen: “... Communauté métropolitaine qui permet d’élargir Bruxelles sur base du Grand-Brabant” (webstek MR) en “... ce qui organise le désenclavement de Bruxelles de manière évidente.” (webstek Joëlle Milquet).

Het **kiesarrondissement BHV** wordt gesplitst in Halle-Vilvoorde (HV) – dat samen met de vroegere kieskring Leuven de nieuwe kieskring Vlaams-Brabant vormt – en de nieuwe kieskring Brussel-Hoofdstad, doch de 6 Vlaamse faciliteitengemeenten rond Brussel worden uit HV gelicht en hun inwoners blijven bij de verkiezingen van Kamer en Europees Parlement de keuzemogelijkheid behouden voor zowel Brusselse kandidaten als voor kandidaten in Vlaams-Brabant. Bovendien worden die 6 faciliteitengemeenten gegroepeerd in een nieuw kieskanton, met Sint-Genesius-Rode (de “corridor”) als hoofdplaats.

Het **gerechtelijk arrondissement BHV** (juister: gerechtelijk arrondissement Brussel) wordt enkel gesplitst voor het *parket*: een tweetalig voor Brussel en een Nederlandstalig voor HV, doch om de Franstaligen tegemoet te komen worden er Franstalige magistraten uit het parket van Brussel gedetacheerd naar dat van HV. Bovendien moet de procureur van het tweetalig gebied Brussel altijd tot de Franse taalrol behoren.

De *rechtbanken* worden niet gesplitst doch ontdubbeld in Franstalige en Nederlandstalige rechtbanken, die beide voor heel BHV bevoegd blijven. En de mogelijkheid voor Franstaligen om in HV voor burgerlijke zaken rechtspraak in het Frans te bekomen wordt versoepeld.

Op 23 oktober 2013 werd het definitieve regeerakkoord over de N/F verdeling van de magistraten voor Brussel en HV samen bekend gemaakt. Het aantal N-taligen stijgt van 111 vóór de splitsing/ontdubbeling naar 114 erna, terwijl het aantal F-taligen stijgt van 204 naar 279 (Peter De Lobel, DS 24.10.13). Dat betekent dat het aandeel van de N-talige magistraten daalt van 35 % naar 29 %. “... toch kraaide ook de voorzitter van de Franstalige liberalen (MR), Charles Michel, victorie, omdat in Brussel 75 Franstalige magistraten extra kunnen worden aangeworven ...” (Wim Van de Velden, DT 24.10.13). Verwondert u dat gekraai, beste lezer?

Om de **Nieuwe Bijzondere Financieringswet** (NBFW) goed in te schatten, moet u weten dat de federale regering ervan gebruik maakte om de deelstaten te laten meebetalen voor de overdracht van bevoegdheden (door slechts 87,5 % van de middelen door te storten) en voor de toenemende vergrijzing. Over de vraag welke deelstaat er bij wint en welke verliest, is reeds veel inkt gevloeid.

Een *studie* uit Franstalige hoek komt van de *Universiteit Namen (“Cerpe”) in samenwerking met de ULB (“Dulbea”)*. Zij berekenden wat het primaire saldo (verschil inkomsten – uitgaven) in 2025 zou zijn voor de verschillende entiteiten: de Vlaamse Gemeenschap verliest dat jaar 1,721 miljard euro, de Franse Gemeenschap verliest 517 miljoen en het Waals Gewest verliest 316 miljoen. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wint 173 miljoen – wat niet verwonderlijk is door de jaarlijkse bijkomende financiering van 461 miljoen – en de federale overheid wint 2,374 miljard euro (Laurent Gérard, La Libre Belgique 15.11.13; Wim Van de Velden, DT 19.11.13).

Volgens een *studie van André Decoster en Willem Sas* levert Vlaanderen in 2030, in vergelijking met de oude BFW, per hoofd 517 euro in, terwijl Wallonië en de Franse Gemeenschap samen 471 euro inleveren. Brussel komt uit op een winst van 184 euro en de federale overheid boekt een winst van 438 euro per hoofd (De herziening van de financieringswet: over het hoe, het waarom en het resultaat, Leuvense Economische Standpunten 2013/139, november 2013). In deze studie verliest Vlaanderen 9,8 % meer dan het Waalse Gewest en de Frans Gemeenschap samen, in vergelijking met de oude BFW.

De *N-VA* berekende dat de NBFW Vlaanderen tegen 2030 4,6 miljard euro zal kosten: 1,6 miljard door de financieringswet in enge zin + 3 miljard door besparing op overdracht van de middelen, tragere koppeling van de dotaties aan de groei en bijdrage aan de verzorgingslasten. Wallonië + de Franse Gemeenschap samen zouden 2,6 miljard verliezen, Brussel zou er met 600 miljoen euro op vooruitgaan en de federale overheid zou 6,6 miljard winnen (Wim Van de Velden, DT 31.08.13; Belga/EE, www.knack.be 05.11.13). Per hoofd komt dat neer op een verlies van 657,4 euro voor het noorden en 594,8 euro voor het zuiden: dat betekent 10,5 % meer verlies voor het noorden dan voor het zuiden (Guy Clémer, 24.01.14).

Volgens de *federale regering en de Nationale bank* zou de NBFW voor Vlaanderen tegen 2030 bijna 200 miljoen euro winst opleveren, doch in deze berekening zijn de bovenvermelde besparingen blijkbaar niet ingesloten, aangezien Servais Verherstraeten niet betwist dat de besparingsoperatie, gekoppeld aan de NBFW, Vlaanderen zo’n 3 miljard euro zal kosten (Wim Van de Velden, DT 31.08.13).

Tal van uiteenlopende cijfers dus. Doch in de studies met insluiting van de door de federale regering aan de deelstaten opgelegde besparingen in de NBFW loopt er een constante rode draad: de federale overheid en Brussel gaan er op vooruit, terwijl Vlaanderen en Wallonië erdoor verliezen, doch Vlaanderen meer dan Wallonië. Bijgevolg zullen de geldtransfers uit Vlaanderen door de NBFW toenemen.

Een ander aspect van de NBFW is dat de Vlaamse fiscale autonomie stijgt van 20 tot 33 % (Annelore Van Hecke, VIVES 20.01.14).

De federale regering

De **begroting 2013** werd afgesloten met een tekort van 2,8 % van het bbp in plaats van de 2,5 % die afgesproken werd met Europa (Pieter Blomme, DT 05.11.13; Kris Van Haver, DT 06.11.13; Wim Moesen, DS 30.12.13).

Begin oktober 2013 werd de **begroting 2014** voorgesteld met een tekort van 2,15 % van het bbp, doch de Europese Commissie raamt het tekort nu op 2,6 %. Daardoor zal de volgende regering nog 10 miljard euro moeten besparen om aan te knopen met een evenwicht, een noodzakelijke voorwaarde om de schuld af te bouwen (Pieter Blomme, DT 07.11.13; Simon Demeulemeester, www.knack.be 07.11.13). Commentaar van Prof. Wim Moesen, specialist publieke financiën KU Leuven: “Europa ziet ons als begrotingsbelhamels” (DS 30.12.13).

Doch er is nog meer kritiek op het fiscaal en financieel beleid van de federale regering. Di Rupo schermt regelmatig met de 22,9 miljard aan maatregelen die zijn regering reeds nam om het begrotingsdeficit te verminderen: een derde uitgavenbeperkingen, een derde eenmalige maatregelen en een derde extra belastingen. Volgens Alain Mouton is de werkelijke verdeling minder evenwichtig: 61,4 % nieuwe inkomsten (fiscale, zoals een verstrenging van de notionele intrestaftrek, de verhoogde roerende voorheffing van 15 naar 25 %, verhoogde verzekeringstaks van 1,1 naar 2 %; niet fiscale, zoals

de bankentaks en de verhoging van de nucleaire rente) en 38,6 % minder uitgaven, waarvan slechts 2,5 miljard op de 8,8 miljard structureel zijn en de rest eenmalig; die 2,5 miljard vertegenwoordigen slechts 11 % van de totale saneringsoperatie (www.trends.be 07.11.13; DT 21.11.13). Op vraag van Knack namen de begrotingsexperten Wim Moesen (KU Leuven) en Herman Matthijs (VUB en UGent) de meer dan 400 begrotingsmaatregelen van de regering Di Rupo onder de loep: 47 % bleken eenmalig te zijn, 34 % bleken structurele ontvangsten te zijn en 19 % hadden te maken met uitgavenbeperkingen (Ewald Pironet, www.knack.be 30.10.13).

Het is merkwaardig dat van de 34 OESO-landen in 2012 alleen Denemarken een hogere belastingsdruk (inclusief sociale zekerheid) kent (48 % van het bbp) dan België (45,3 % van het bbp) (rmg, DS 18.12.13).

Eurostat, het statistisch bureau van de EU, meldde op 23 oktober 2013 dat de **Belgische overheidsschuld** in het 2de kwartaal was toegenomen tot 105 % van het bbp (Wouter Vervenne, DT 24.10.13). Die schuld bedroeg einde oktober 2013 388 miljard euro en er wordt 3,4 % rente op betaald, dit jaar goed voor 13 miljard euro (Gert Peersman, DS 22.10.13; Wouter Vervenne, DT 11.12.13). Minister Koen Geens, bezorgd voor een veroordeling van de Europese Commissie indien de schuldgraad in 2013 boven de 100 % van het bbp zou blijven (Bart Sturtewagen, DS 14.11.13), nam een aantal maatregelen goed voor 5,35 miljard euro, zodat de schuld op 31 december afklokte op 99,7 % (Pieter Blomme, DT 08.01.14).

U zal zich uit het vorig nummer van Periodiek (p. 7) over de Belgische **loonkostenhandicap** tegenover onze drie buurlanden herinneren dat de historische loonhandicap 16,4 % bedraagt (zie ook “Belgische loonkosten op een na hoogste in EU” in dit nummer p.18), dat de federale regering werkt met een loonhandicap van 4,6 % (werkcijfer van de regering voor 2014 is 5,1 %: Wim Van de Velden, DT 30.11.13), opgebouwd sinds 1996, en dat de vakbonden het eerste cijfer verwerpen en het tweede reduceren tot 0,55 % door de loonsubsidies en lastenverlagingen in rekening te brengen.

Eveneens in vorig nummer werd gemeld (p. 8) dat de federale regering op 8 oktober 2013 een akkoord bereikte over een mini relanceplan, goed voor 165 miljoen euro aan lastenverlagingen in 2014.

Op 29 november 2013 sloot de federale regering een bijkomend akkoord over de concurrentiekracht met als elementen een btw-verlaging op elektriciteit en een loonlastenverlaging. De btw op elektriciteit wordt namelijk vanaf april 2014 verlaagd van 21 naar 6 %: dat kost de staat in 2014 42 miljoen euro en komt neer op een loonlastenverlaging van 650 miljoen en zou volgens de expertengroep in 2018 7.930 banen opleveren (cv, DS 04.11.13). Verder komt er een loonlastenverlaging van telkens 450 miljoen euro in 2015, 2017 en 2019. De genoemde maatregelen zouden, samen met de eerder genomen maatregelen, goed zijn voor een vermindering van de loonhandicap van 5,1 % (het door de regering aangenomen cijfer) tot 0,3 % in 2019 (Wim Van de Velden, DT 30.11.13; Jasper D’Hoore, DT 03.12.13).

De btw-verlaging op elektriciteit zal leiden tot een verlate overschrijding van de spilindex en zal zo de lonen trager doen stijgen, zo is de redenering (Michel Maus, DT 09.11.13). De voornaamste gehoorde kritieken zijn dat het een milieu onvriendelijke maatregel is, dat hij een gat in de staatskas slaat ook in de volgende jaren, dat hij vooral de kapitaalcrachtigen bevoordeligt en dat de initiële winst voor de

gezinnen geneutraliseerd wordt door de tragere stijging van de lonen (Wim van de Velden, DT 07.11.13; Michel Maus, DT 09.11.13; Bert Broens en Wouter Vervenne, DT 16.11.13; Stefaan Michielsen, DT 16.11.13; Gert Peersman, DS 19.11.13; Etienne De Callatay, DT 21.11.13; Daan Killemaes, www.trends.be 29.11.13; Ellen Cleeren, DT 07.12.13).

De totaliteit van het competitiviteitspact kreeg van de werkgeversorganisaties VBO, Voka, Unizo, Boerenbond, Beci, UCW, en UCM als commentaar: “Van een echte competitiviteitschok is vooralsnog geen sprake” (Belga/BO, www.trends.be 30.11.13). Bovendien wordt de factuur van de loonlastenverlaging doorgeschoven naar later, meer bepaald de volgende regering (Isabel Albers, DT 30.11.13).

De discussie tussen de federale regering en de werkgevers gaat zowel over het uitgangspunt van de loonkostenhandicap als over de vermindering van de handicap door het competitiviteitspact. De regering gaat uit van een handicap van 5,1 %, terwijl de werkgevers vertrekken van een handicap van 16,4 %; voor een totale loonmassa van 135 miljard euro is dat in het eerste geval 6,89 miljard en in het tweede geval 22,14 miljard (Alain Mouton, www.trends.be 30.11.13). Voor de vermindering van die handicap gaat de regering uit van het geheel van de genomen maatregelen (relancemaatregelen, loonmatiging, verlaging btw op elektriciteit, lastenverlagingen, loonsubsidies), die samen de loonhandicap in 2019 tot 0,3 % zouden reduceren, doch de werkgevers betwisten die cijfers gedeeltelijk (Jasper D’Hoore, DT 03.12.13). Terwijl Di Rupo verklaart voor 4,7 miljard euro aan lastenverlagingen te hebben doorgevoerd, houdt Geert Vancronenburg (VBO) het bij een totale lastenverlaging van 3,158 miljard, waarvan tot hier toe 1,368 miljard is toegekend aan de bedrijven (Alain Mouton, www.trends.be 15.01.14).

Slotsom is dat de federale regering volgens de werkgevers de loonlasten verder met minstens 19 miljard moet verlagen en dat de regering daarentegen oordeelt dat de loonlasten verder nog met 2 miljard moeten verminderd worden. U oordeelt zelf, beste lezer.

Positief voor de regering Di Rupo is dat zij het **ambtenaren-apparaat** heeft ontvet: sinds haar aantreden in december 2011 vloeiden 1.994 ambtenaren af, een vermindering van 3,4 %, wat het federale ambtenarenkorps op 56.666 brengt (Wim Van de Velden, DT 06.11.13).

De Vlaamse regering

Begroting 2014

De Vlaamse regering diende reeds eerder een begroting in evenwicht in: het gaat om een budget van 28,1 miljard euro (Barbara Moens en Bart Haeck, DT 07.11.13). Het Vlaams Parlement gaf na twee dagen debat groen licht op 18 december II.

Er kwam ook kritiek.

De Vlaamse regering is buiten de begroting om betrokken bij 10 miljard euro aan investeringen via publiek-private samenwerking o.m. in rust- en verzorgingstehuizen, voorzieningen voor gehandicapten, sociale woningen, schoolgebouwen en service-flats; dat systeem houdt in dat een privébedrijf investeert in bv. een school, waardoor de schulden niet bij de overheid vallen, maar het privébedrijf laat de overheid die school gebruiken en krijgt daarvoor van die overheid jaarlijks een vergoeding (Barbara Moens en Bart Haeck, DT 10.12.13). Verder zou de Vlaamse regering allerlei kosten voor groene stroom-certificaten doorschuiven naar de volgende legislatuur (David Adriaen, DT 17.12.13).

Loonlastenverlaging

Op 16 december ll. geraakte de Vlaamse regering het eens over haar bijdrage tot het concurrentiepact, zodat minister-president Peeters tijdens de vergadering van het Overlegcomité met de federale regering en de regering van de andere deelstaten de dag daarop niet met lege handen aankwam. De Vlaamse regering trekt 7 jaar lang 125 miljoen euro uit om de loonlasten voor bedrijven - via RSZ-kortingen voor doelgroepen - te verlagen; de maatregel gaat in zodra Vlaanderen de nodige bevoegdheden daartoe krijgt door de 6de staatshervorming in de loop van 2014. Het is de bedoeling de nieuwe regionale bevoegdheid voor het doelgroepenbeleid toe te spitsen op jonge werknemers tot 30 jaar en op 55-plussers. In Wallonië en Brussel zouden geen extra middelen vrijgemaakt worden (lob, DS 17.12.13; Wim Van de Velden, DT 17.12.13; Belga/AVE, www.knack.be 17.12.13; DS 18.12.13).

Zo haalde Kris Peeters, voor wie de concurrentiekracht van de bedrijven een prioriteit is, binnen wat mogelijk bleek in het licht van de budgettaire grenzen van de Vlaamse regering en binnen de beperkte grenzen van de 6de staatshervorming; de federale overheid blijft immers bevoegd voor het loonbeleid en voor het structurele loonlastenbeleid.

Vlaams regeringsbeleid

Er is goed nieuws voor de *scholenbouw*. Het project "Scholen voor Morgen", dat via een publiek-private samenwerking (pps) 1,5 miljard euro mobiliseerde voor de bouw van 165 scholen, komt dit jaar op kruissnelheid; het opleveren zou gebeuren in 2017. Doch de wachtlijst is nog lang en heeft volgens minister Pascal Smet nog voor 4,1 miljard euro aan dossiers: gemiddeld moet men 11 jaar wachten (Patrick Luysterman, DT 04.01.14). Verder suggereert Stefaan Michiels dat de voor- en nadelen van de pps-constructie best tegenover elkaar worden afgewogen door de volgende Vlaamse regering vooraleer op dezelfde weg verder te gaan (DT 04.01.14).

Vlaanderen staat met zijn 15-jarigen volgens het *PISA-rapport* van de OESO nog steeds in de internationale top, doch - hoewel we beter blijven presteren dan de Franse Gemeenschap - verliezen we punten (Zie ook: "Onderwijs in Vlaanderen" op p. 14).

In de loop van 2013 keurde de Vlaamse regering een decreet goed dat vanaf volgend schooljaar toelaat in het middelbaar onderwijs *tot 20 % van de vakken in een andere taal* dan het Nederlands te onderwijzen. Zo zou bvb. geschiedenis in het Frans, scheikunde in het Duits en aardrijkskunde in het Engels kunnen onderwezen worden (Kim Clemens, Het Nieuwsblad 07.11.13). Of dat een gelukkig idee is, is maar de vraag.

Minister Freya Van den Bossche kreeg tegenwind voor twee onderdelen van het Vlaamse grond- en pandendecreet. Het Grondwettelijk Hof struikelt vooral over het "*wonen in eigen streek*" principe, waarbij gemeenten het recht krijgen om - bij de aankoop van kavels of het verhuren van gebouwen - voorrang te geven aan personen die "een nauwe band hebben" met de streek. Verder mag Vlaanderen verkavelaars niet verplichten grond voor sociale woningbouw te reserveren, tenzij na melding bij de Europese Commissie. De Franstalige politieke partijen waren hevig gekant tegen de eerste maatregel die het Franstaligen moeilijker maakte om in de Vlaamse Rand rond Brussel te gaan wonen. De minister zal nu het decreet herwerken zodat de doelstellingen kunnen behouden worden (Barbara Moens, DT 08.11.13; Wim Winckelmans, DS 08.11.13).

De Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI) meldt dat de Vlaamse overheid vandaag 0,76 % van het bbp besteedt aan *onderzoek en ontwikkeling*. De Raad stelt dat, indien de overheid haar afspraak met Europa - om tegen 2020 1 % van het bbp in innovatie te investeren - wil nakomen, ze dan jaarlijks 150 miljoen euro extra moet investeren (Barbara Moens, DT 20.11.13).

Sinds december 2011 heeft de Vlaamse regering 1.320 *ambtenaren* laten *afvloeiën*, goed voor een daling van 3,2 %; dat brengt het aantal ambtenaren op 39.514, het onderwijs niet inbegrepen (DT 06.11.13).

De Vlaamse regering wil samen met 9 andere Europese regio's wegen op het industrieel beleid door in te zetten op "slimme specialisatie" (het "*Vanguard initiatief*"). Naast Vlaanderen doen o.m. ook mee: Noord-Rijnland-Westfalen, Wallonië, Schotland, Baskenland en Zuidoost-Nederland. Bovendien wil Kris Peeters dat de Vlaamse vertegenwoordigers systematisch deel uitmaken van de Belgische delegatie bij de Europese Raad, zodat de regio's rechtstreeks mee aan de Europese onderhandelingstafel zitten (Barbara Moens, DT 08.11.13).

Tot slot

Hogerop in deze balans werd er op gewezen dat de geldtransfers uit Vlaanderen naar Wallonië en Brussel nog zullen toenemen door de nieuwe bijzondere financieringswet.

Uit de laatste studie van VIVES in 2012 weten we dat de transfers in 2009 via de federale begroting, de oude bijzondere financieringswet en de sociale zekerheid (SZ) samen 6,077 miljard euro bedroegen. Daarbij komen nog de transfers via de intrestlasten op de federale overheidsschuld, die moeilijker te berekenen zijn, doch volgens een studie van VIVES in 2011 voor het jaar 2007 geschat worden op 5,749 miljard. Dus alles samen bijna 12 miljard euro per jaar.

Die geldtransfers lopen van jaar tot jaar verder ondanks het feit dat Vlaanderen geld te kort heeft voor zijn gehandicapten, de scholenbouw en voor bijkomende rusthuisbedden. Voeg daarbij het feit dat 9,8 % van de Vlamingen onder de armoedegrens leeft, dat het aantal Vlamingen dat in armoede leeft en steun vraagt, in 2013 met 20 % is gestegen en dat in Vlaanderen 10,4 % meer kinderen geboren worden in een kansarm gezin dan 10 jaar geleden (DT 03.12.13 en 28.12.13).

Anderzijds botsen we op een muur van Franstalige onwil om de taalwetten in de overheidsdiensten en in de ziekenhuizen te Brussel correct toe te passen. Verder weigeren de Franstalige politici om de Vlamingen in Brussel te laten deelnemen aan het toekomstige Vlaamse SZ-stelsel. We stellen bovendien vast dat de Franstalige politici hun doelstelling om Vlaams-Brabant verder te verfransen niet onder stoelen of banken verstoppen (zie webstek van MR en Joëlle Milquet hogerop in deze tekst).

Een beetje respect graag, dames en heren Franstalige politici. Geen Vlaamse financiële solidariteit zonder Franstalig respect! Vlaanderen is geen voetmat.

Intussen vergeten we niet te denken aan de Filipijnen waar de tyfoon Haiyan duizenden doden eiste (Erik Ziarczyk, DT 12.11.13). En aan Syrië, waar in totaal al meer dan 130.000 mensen omkwamen in de burgeroorlog en waar 6,5 miljoen mensen op de vlucht zijn (DT 04.01.14). U kan helpen bvb. via Rode Kruis Vlaanderen: bankrek. 096-0000096-20 met vermelding "Filipijnen" of "Syrië".

Eric Ponette, 24 januari 2014

* In deze rubriek worden bijdragen van VGV-leden en andere personen, evenals reacties hierop, opgenomen; elke auteur is zelf verantwoordelijk voor de inhoud.

Nederlands Vanzelfsprekend

Verdwijnt onze standaardtaal? Ruimt ze plaats voor tussentaal en het Engels? Kunnen we daar iets aan doen in het belang van een duidelijke communicatie met patiënten en collega's, met anderstalige nieuwkomers en uit respect voor al onze voorouders die streden voor onderwijs en beleidsvoering in het Nederlands?

Een oproep voor meer taalfierheid, meer taalwaakzaamheid en meer taalzorg voor het Nederlands.

Oenoemta?

"Awel, Sabine meiske, oe zitta metta weer? Legt es uit." Duidelijk 'tussentaal' en al in 2001 te lezen op een muismat. VRT-taaladviseur Ruud Hendrickx wilde daarmee zijn medewerkers erop wijzen dat ook hun spontane taalgebruik standaardtaal hoort te zijn. Hij verduidelijkte: "Typisch voor tussentaal zijn de ontbrekende medeklinkers aan het eind van een woord (ma', da', nie'), verbogen lidwoorden en voornaamwoorden (nen boek, hare jas), en verkleinwoorden op - ke." De zinnen "Oe noemta? Wa? Oe noemde de da?" illustreren een ander probleem met deze taal tussen Standaardnederlands en dialect: het is ook een arme taal. In het AN zeggen we "Hoe heet dat? Wat? Hóe noem je dat?" Door de tussentaal dreigt het woord 'heten' te verdwijnen.

De commerciële televisie heeft ons intussen bedolven onder een tsunami van tussentaal en dialect. De VRT bleef niet achter, tussentaal werd de regel in soaps, talkshows en kookprogramma's. Programma's uit Noord-Nederland kregen ondertiteling alsof Nederlands een vreemde taal was geworden. Nederland en Vlaanderen groeien uit elkaar. Jammer maar helaas?

Zijn Vlamingen misschien lui?

"Tussentaal rukt op": dit is een van de vaststellingen uit De Grote Taalpeiling, een onderzoek van Radio 1, De Standaard en de Taalunie in november 2013. In 80% van de Vlaamse gezinnen is het 'Verkavelingsvlaams' vandaag de gangbare spreektaal. Ook buiten de familiale en informele sfeer verspreidt deze taal zich steeds meer. Het ziet er blijkbaar beroerd uit voor ons geliefde Standaardnederlands. William Van Laeken deed een pathetische oproep in Knack in november van vorig jaar: "We zijn nu als Nederlandssprekenden 'taalallochtonen'. Er zit niets anders op, als we in dat Vlaanderen van morgen willen integreren, dan een inburgeringscursus te volgen en de tussentaal te leren. Maar welke? Er zijn er zovele. Deze van Jeroen Meeus of toch maar liever deze van Ben Crabbé of Tom Waes?" Er zijn heel af en toe ook hoopgevende berichten uit de mediawereld zelf. Presentatrice Erika Van Thielen bijvoorbeeld is opgevoed in het algemeen Nederlands en ergert zich: "Ik kreeg te horen dat je pas authentiek bent als je je in dialect of tussentaal uitdrukt."¹

"Vrijheid, blijheid, ieder zijn tussentaal, geen normering. En dat terwijl er een prachtige spreektaal zo voor het grijpen ligt, het Nederlands. Oké, niet zómaar voor het grijpen, je moet er wat moeite voor doen. Zou het kunnen dat Vlamingen nogal lui zijn?"²

Nederlands is een sleutel tot integratie

Hebt u er al eens bij stil gestaan dat al die Nieuwe Vlamingen die uit alle hoeken van de wereld komen alleen maar in het Nederlands elkaar echt kunnen leren kennen en alleen zo kunnen vermijden dat ze opgesloten worden in een eigen taal en cultuurgetto?! Wat een uitgesproken kans om onze taal te herbronnen, er een wereldtaal van te maken en zo ook onze identiteit uit te dragen.

Vlaams minister Geert Bourgeois nam alvast een schitterend initiatief om met zijn Nederlandse collega Lodewijk Asscher in een gezamenlijke intentieverklaring het Nederlands als een sleutel tot integratie en een noodzakelijke voorwaarde voor participatie te noemen. Het is bovendien hoopgevend dat de VDAB afstevent op een record aantal cursussen 'Nederlands op de werkvloer' omdat meer en meer bedrijven het nut van zo'n cursus inzien.

Is Engels cooler dan Nederlands?

Jammer genoeg zijn er de laatste tijd meer en meer verontrustende berichten. Eén op de zes laatstejaars scoort slecht voor Nederlands. Hogeronderwijsinstellingen moeten taaltesten Nederlands invoeren en voor taalondersteuning zorgen omwille van de kloof tussen de schooltaal in het secundair onderwijs en de vereiste starttaalcompetentie in het hoger onderwijs. Dialecten verdwijnen, het respect voor het Nederlands daalt en vooral: de verengelsing neemt toe.

In september jl. verscheen in De Volkskrant een interessant twistgesprek tussen Henk Müller en Alison Edwards. Daarin bepleit de linguïste positieve discriminatie voor het algemeen Nederlands zodat het vitaal blijft: "Er is een tendens in de Nederlanden om te vinden dat Engels cool en modern is. Ik heb me in Maastricht altijd afgevraagd waarom. Ik vond het bizar dat de 3 Nederlandse leden van het college van bestuur onderling Engels spraken. Universiteiten doen mee aan die drang om hoog op lijstjes te scoren door alleen in het Engels te publiceren en in het Engels college te geven. Ze krijgen zo meer studenten, denken ze. Maar studenten komen niet voor dat Engels, maar voor de universiteit zelf. Waarom moet alles in het Engels? Universiteiten moeten zorgen voor goed onderwijs." En ze geeft concreet advies: "Geef beurzen aan jonge filmmakers en gratis studiotijd aan artiesten die in het Nederlands zingen. En waarom geen geld voor wetenschappers die in het Nederlands publiceren? Het is úw belastinggeld, uw overheid maakt die keuzes."³

Respect!

Taal beweegt, zoveel is duidelijk., maar in welke richting? Volgens sommige filologen is één evolutie duidelijk: binnenkort bestaat Standaardnederlands enkel nog op papier.

De vraag is dubbel: kunnen we daar iets aan doen? En móet dat eigenlijk wel? Mijn antwoord op beide vragen is ondubbelzinnig en zonder aarzeling: “Ja!” Bedenk hoe we in Vlaanderen hebben moeten vechten voor Nederlandstalig onderwijs. We mogen niet toegeven aan een niet onschuldige taalontwikkeling die diverse bevolkingslagen overslaat en misprijs. We zijn het aan onszelf verplicht om respect te hebben voor onze moedertaal.

“Vertel me hoe je spreekt en ik vertel je wie je bent”: dat taalgebruik onlosmakelijk met identiteit is verbonden, is niet alleen voor stoffige wetenschappers een uitgemaakte zaak. Een moedertaal is een gift. We hebben haar spelenderwijs geleerd en we spreken haar, bijna zoals we ademen. Die taal is daardoor een deel van onze identiteit en niet alleen een communicatiemiddel. Ons denkvermogen wordt erdoor gestuurd, onze ervaringen worden erin opgeslagen en onze gedachten worden erin uitgedrukt. Taal is wat ons bindt. Dit is niet overal het geval. In de Balkan spreken de Serven en de Kroaten min of meer dezelfde taal. Het is de godsdienst die de kern vormt van hun etnie. Bij het Joodse volk is het de afstamming - geboren uit een Joodse moeder - en niet de godsdienst die de identiteit bepaalt. Bij ons geldt: “De taal is gans het volk”, om het met de woorden van dr. Prudens van Duyse te zeggen. Onze taal ligt ons nauw aan het hart. Dit verklaart ook het succes van initiatieven zoals het Groot Dictee der Nederlandse Taal 2013 met meer dan 1,2 miljoen kijkers.

Er is nood aan meer discipline, aan meer beleefdheid, aan meer respect bij het hanteren van het Nederlands. Want met de taal is het als de rest van het - beschaafde - leven. Je gaat niet in lakschoenen langs de zee wandelen, en niet in badpak door onze straten. Zo gebruik je pittige dialectwoorden of elegant Nederlands naargelang van de gelegenheid. Natuurlijk vraagt het een inspanning om een taal goed te leren, maar dat geldt voor alles. Als je wil dat je kinderen later plezier beleven aan muziek, laat je ze ook niet met ellebogen op de pianotoetsen tekeergaan.

Steun de petitie ‘Nederlands VanzelfSprekend’

Om te vermijden dat het Nederlands ten dode is opgeschreven, wil ik hier daarom graag een oproep doen voor *meer taalfierheid, meer taalwaakzaamheid, meer taalzorg*. Voor steun ook om op te komen voor een degelijk cultuurtaalbeleid. Zodat Nederlandse en Vlaamse TV-programma's niet meer ondertiteld moeten worden, zodat programmamakers bewust aandacht besteden aan de taal van hun acteurs en presentatoren die nu overwegend een flink Brabants-Antwerps gekleurd Verkavelingsvlaams spreken.

Het Vlaamse middenveld blijft gelukkig niet bij de pakken zitten. Een aantal leden van het cultureel genootschap de Orde van den Prince startte met een petitie. Daarin roept ze de media, het onderwijs en de politiek op tot ten eerste een versterking van het onderwijs in het Standaardnederlands en ten tweede om alles in het werk te stellen om de taaleenheid van Vlaanderen en Nederland te bevorderen.

Aarzel niet en steun deze oproep op www.petities24.com/nederlands_vanzelf_sprekend

An De Moor

Taalbeleidcoördinator HUB-KAHO

Voorzitter Beweging Vlaanderen-Europa

Lid Orde van den Prince

¹ De Standaard, 19/13/2013

² (http://www.knack.be/nieuws/belgie/open-brief-aan-sprekers-van-standaardnederlands/article-opinion-115274.html?nb-handled=true&utm_source=Newsletter-11/11/2013&utm_medium=Email&utm_campaign=Newsletter-RNBDAGKN)

³ <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/3184/opinie/article/detail/3508496/2013/09/12/Als-je-niet-oppast-verdwijnt-het-Nederlands-binnen-paar-decennia-uit-openbare-leven.dhtml>

CONTINGENTERING: DE NIEUWE TRUC VAN MINISTER ONKELINX

Recent is er opnieuw behoorlijk wat beroering ontstaan rond de “contingentering”.

Op 15/11/2013 refereerde “Artsenkrant” naar een artikel van “Le Soir” waarin gesteld werd dat er in het jaar 2017 **1.632** artsen “op overschot” zullen afstuderen: ongeveer **500** in Vlaanderen en ongeveer **1.100** in Franstalig België, volgens gegevens van het Jaarverslag 2012 van de Planingscommissie medisch aanbod.

Uit nadere analyse van dit verslag blijkt dat deze cijfers dienen genuanceerd te worden. Inderdaad in tabel 15 (blz. 41) van dit jaarverslag wordt “*het in de toekomst geprojecteerd cumulatief verschil voor de Vlaamse Gemeenschap*” voor het jaar 2017 geraamd op een teveel van slechts **237** artsen, wat beduidend minder is dan de **500** vermeld in “Le Soir” en aldus overgenomen door “Artsenkrant”.

Het cijferverschil kan verklaard worden als volgt: het jaarverslag neemt (terecht) de volledige periode (2004 – 2017) sinds de invoering van de verplichte contingentering in rekening, terwijl de cijfers van “Le Soir” alleen betrek-

king hebben op de periode (2014 – 2017).

“Le Soir” gaat uit van het verschil tussen het aantal diploma's, zoals voorzien in de contingentering, en het aantal studenten dat in 2013 een masteropleiding voor arts volgt aan de Belgische universiteiten. Tijdens de periode (2004 – 2009) werd er in de Vlaamse Gemeenschap geen overschot maar een tekort van **315** artsdiploma's t.o.v. van de contingenteringscijfers vastgesteld; vandaar het cumulatief teveel van slechts **237** in 2017.

Tabel 17 (blz. 42) van genoemd jaarverslag berekent “*het in de toekomst geprojecteerd cumulatief verschil voor de Franse Gemeenschap*” voor de periode 2004 - 2017 op een teveel van **1.006** artsen. De Franse Gemeenschap heeft namelijk, zoals goed bekend, reeds vanaf 2004 een teveel aan artsdiploma's afgeleverd.

Ik laat in het midden of “Le Soir” al dan niet gewild een verkeerde voorstelling van zaken heeft gebracht. Alleszins

is het verschil: **769** meer artsdiploma's aan Franstalige zijde wel bijzonder groot.

De Franse Gemeenschap staat dan ook, zoals herhaaldelijk door het VGV voorspeld (zie Periodiek april 2011, oktober 2011 en januari 2013), voor een nagenoeg onoplosbaar probleem indien de adviseurs van minister Onkelinx hun voornemen om dit overschot weg te werken tegen 2018 willen realiseren.

Daarop is, zoals kon verwacht worden, minister Onkelinx in actie getreden. In een recente Senaatsvergadering stelde zij letterlijk dat *“alle gediplomeerde artsen wel degelijk een RIZIV-nummer kunnen krijgen en dat beperkingen op het aantal toegekende RIZIV-nummers alleen van kracht blijven voor specialismen”* m.a.w. de minister stelde eigenmachtig de wetgeving nopens de contingentering gedeeltelijk buiten werking.

Op de ministerraad van 6 december 2013 stelde zij aan de ministerraad voor om vanaf 2020 de beperking van het aantal artsen in de disciplines waar een tekort bestaat (huisartsen, jeugd- en kinderpsychiaters, urgentieartsen, geriateren) op te heffen (DS 6/12/2013).

De reactie langs Vlaamse zijde was zoals te verwachten over de ganse lijn negatief.

De Leuvense decaan geneeskunde Prof. Jan Goffin is sceptisch en vermoedt dat *het de bedoeling is het Franstalig overaanbod toch in de ziekteverzekering binnen te loodsen*. In een persmededeling van 11/12/13 verzetten alle decanen geneeskunde van de Vlaamse universiteiten zich tegen de afschaffing van de contingentering van het aantal huisartsen en specialisten kinder- en jeugdpsychiatrie, spoedgeneeskunde en geriatrie. Er moet eerder een oplossing gezocht worden voor de “overproductie” aan artsen in het Franstalig deel van het land, zeggen de decanen. Het Franstalig probleem van overtallige studenten moet niet door de Vlaamse universiteiten worden bijgestuurd noch gecompenseerd (DS 12/12/13).

Dezelfde mening wordt ook gedeeld door Dr. Marc Moens (artsenvakbond BVAS), die er tevens op wijst dat eventuele tekorten dienen aangepakt te worden door de betrokken specialismen meer aantrekkelijk te maken. Het BVAS bij monde van David Desmet in Artsenkrant van 10/12/13 is van mening dat het ontwerp van minister Onkelinx er gekomen is zonder reëel overleg met de betrokken partijen. De Planningscommissie heeft ook in dit dossier slechts op het allerlaatste ogenblik in haar zitting van 12 november II. een ontwerp van tekst ontvangen, waarover onmiddellijk diende gestemd te worden zonder enige mogelijkheid tot overleg met de achterban. Het BVAS besluit dat de plannen van de minister alleen dienen om haar electorale achterban te plezieren en dat zij in geen geval een oplossing bieden voor het tekort aan specialisten in huisartsgeneeskunde of in een ander knelpuntspecialisme. Het dringt dan ook aan op nieuw overleg.

Senator Dr. Louis Ide commentarieert als volgt: *“Op onnavolgbare wijze krijgt PS-minister Laurette Onkelinx altijd weer haar zin. Zij heeft de hele ministerraad bij de neus genomen met dit besluit. De enige bedoeling is de duizenden Franstalige studenten, die afstuderen boven de norm, toch de kost te laten verdienen via de Ziekteverzekering. Terwijl Vlaanderen netjes de beperkingen naleeft en de instroom beperkt via een toelatingsproef”*.

De Vlaamse studenten (VGSO) reageren ontgoocheld. Hun belangrijkste bezwaar is dat diegenen die een opleiding in de “niet beperkte” richtingen zullen volgen, zullen

aanzien worden als afdankertjes, als diegenen die niet zijn aangenomen voor de “betere” specialisaties. Zij zijn verder ook van mening dat het afschaffen van het contingent voor de knelpuntgroepen geen oplossing zal bieden voor het artsentekort maar dat alleen een opwaardering van de werkomstandigheden en een verhogen van hun aantrekkelijkheid zal helpen om meer kandidaten aan te trekken. Tenslotte eist het VGSO het oprichten van een correct medisch kadaster dat het artsenaantal, hun activiteit en de verspreiding in de verschillende regio's (steden, periferie) op een wetenschappelijke manier kan kwantificeren, in tegenstelling tot het natte vingerwerk, dat tot nu toe werd toegepast.

Op het politiek vlak verwerpt de N-VA de regeringsbeslissing terwijl de Vlaamse ministers van Onderwijs en Volksgezondheid Pascal Smet en Jo Vandeurzen vroegen en verkregen dat de federale regering nog overleg pleegt met hen alvorens de beperking van het aantal artsen af te schaffen. De vraag is volgens hen hoe het federale voornemen om na de zesjarige artsenstudie onbeperkt kandidaten toe te laten tot specialisaties, waarin tekorten bestaan, te rijmen is met een toelatingsproef die het aantal studenten beperkt voor het eerste jaar.

Wat de zogenaamde tekorten betreft blijkt overigens uit recente cijfers dat in Vlaanderen tussen 2008 en 2012 het aantal huisartsen in opleiding gestegen is met 70% en dat ook in andere knelpuntspecialismen beterschap merkbaar is. Zo is het aantal kind- en jeugdpsychiaters in België van 56 in 2006 opgeklommen naar 107 in 2012. In 2005 was er maar 1 geriater in opleiding, in 2013 54. In 2005 waren er 6 urgentieartsen in opleiding, maar in 2012 reeds 170 (DS 2/8/2013). Het is evident dat de opstelling door de bevoegde overheidsinstanties van een artsenkadaster, waarop reeds zolang wordt aangedrongen als enige correcte methode om toekomstige artsenbehoeften op een objectieve wijze te berekenen, nu wel hoogdringend wordt.

Ik stel met bitterheid vast dat het gebrek aan federale loyaliteit langs Franstalige zijde, door de contingentering niet uit te voeren zoals overeengekomen en de instroom en uitstroom niet op mekaar af te stemmen, weer eens zijn vruchten afwerpt: honderden Vlaamse jongeren, die een artsenloopbaan voor ogen hadden werden gediscrimineerd en de onbetwistbare voordelen van de contingentering en instroombeperking (betere kwaliteit van het medisch onderwijs en opleiding, bewaking van de kwaliteit van de gezondheidszorg en beheersing van de kosten van de ziekteverzekering) gaan verloren.

Het tekortschieten van de Vlaamse federale ministers in deze belangrijke aangelegenheid – het weze onwetendheid, onverschilligheid of nederig buigen voor het dictaat een PS minister - is ontstellend.

Er rest ons nog de kleine hoop dat de geplande laatste minuut tussenkomst van de hoger vermelde ministers van de Vlaamse regering vooralsnog in staat zal zijn om het tijt te doen keren en de ministeriële beslissing te doen herzien. Al maak ik mij weinig illusies over de kracht van het zo geroemde samenwerkingsfederalisme na de uitkomst van het recente overleg van de Vlaamse met de federale regering over de loonkostenhandicap, waarbij de Vlaamse regering eens te meer met een kluitje in het riet werd gestuurd.

Albert Baert, lid redactieraad Periodiek, VGV
11 december 2013

De inzet van de verkiezingen van mei 2014 wordt hoe de kiezer wil dat wij binnen de Belgische, Nederlandstalige, Franstalige, Duitstalige en Europese samenleving verder willen leven met de structuren zoals deze actueel bestaan. Het is hierbij nuttig een onderscheid te maken tussen de samenleving op zich versus het bestel dat deze samenlevingen op de verschillende niveaus bestuurt. Een mens leeft met deugden en ondeugden, de eerste vormen de fundamenteen en de kwaliteit van de samenleving, de laatste dwingen ons structuren in het leven te roepen om de onvermijdbare geschillen rechtvaardig te regelen.

Onze samenleving, van lokaal tot op Europees niveau, is fundamenteel pacifistisch, humanistisch en democratisch. Verder zijn we extra begiftigd met een merkwaardige aanleg tot het vinden van oplossingen, al kost het ons vaak jaren en nemen deze vaak surrealistische proporties aan. Eigenlijk komt het hierop neer dat revoluties niet aan ons besteed zijn, hoewel België net door een zuiver separatistische actie van een Franstalige bourgeoisie met de steun van de katholieke hiërarchie en volledig buiten de toen geldende Grondwet van het Koninkrijk der Nederlanden tot stand is gekomen. Dit houdt eerlijkheidshalve in dat de belgicisten van vandaag geen afkeuring, meer zelfs enige bewondering, mogen hebben voor die democraten onder ons die republikein en separatist zijn. Een republikeinse keuze voor separatisme is voor elk volk ter wereld een volstrekt legitiem recht indien het daartoe op democratische wijze beslist. Ter herinnering, de Nederlanden zijn als dusdanig, onder leiding van Willem van Oranje, tot stand gekomen, zoals ook de Verenigde Staten van Amerika.

Door de 6^e staatsvorming wordt België in zijn staatsstructuur nog complexer en hybride verbouwd. Zal deze eclectische organisatie tot pacificatie leiden? Zijn de overlevingskansen van dit land effectief versterkt? Is er nu

een nieuwe dynamiek en methodiek om uit de impasse van het immobilisme te geraken?

Natuurlijk moet en gaat onze allereerste zorg uit naar veiligheid, naar het behoud van onze basisrechten: vrijheid, welvaart, welzijn en ons recht op het streven naar geluk. Het socio-economische primeert, dat is absoluut en zeker zo. Alleen zijn er de feiten van elke dag. Slaagt het huidige staatsbestel er nog in de noodzakelijkste beslissingen te nemen om onze belangen en rechten te vrijwaren? Zal er na mei 2014 wel een methodiek zijn om die beslissingen te nemen? Of zijn de nodige structurele oplossingen effectief enkel nog mogelijk wanneer er tegelijkertijd een antwoord komt op de vraag naar een definitieve keuze over de gewenste vorm van samenwerking? Concreet, moeten België en Europa federaal georganiseerd worden of confederaal om onze primaire doelstellingen te realiseren? Kies je voor het eerste, dan moeten we ook consequent zijn en accepteren dat alle actuele confederale elementen definitief uit het systeem worden gehaald, zoals pariteit in regeringen, alarmbellen, gekwalificeerde meerderheden, ... Kies je voor confederalisme met erkenning van elkaars autonomie en soevereiniteit, gecombineerd met de intentie tot vrijwillige samenwerking op basis van subsidiariteit, dan dringen andere aanpassingen zich op. Om deze keuze te kunnen maken is het alvast aangewezen objectief en op transparante wijze duiding te geven in plaats van allerlei subjectieve gevoelens van angst voor het onbekende te voeden. Elke partij, die aan deze verkiezingen deelneemt, is het aan zichzelf en aan de kiezer verplicht hierin duidelijk stelling te nemen. Het volk beslist.

Hendrik Verbrugge

Mijn passage bij de Hoge Raad doet me meer en meer pleiten voor een defederalisering van justitie. De twee taalgroepen denken totaal anders over justitie.

Paul VAN ORSHOVEN, hoogleraar - DE TIJD - 04/10/13

Met zijn Spinelli-groep bepleit Guy Verhofstadt de Verenigde Staten van Europa. Maar de Franse president Hollande noemt dat vandaag in deze krant een luchtspiegeling.

Bart STURTEWAGEN - DE STANDAARD - 10/10/13

Opdat Vlaanderen democratie zou kennen en bijgevolg een politieke elite zou krijgen die het vertegenwoordigt en haar kiesbeloften houdt, moet het zelfbestuur bezitten.

Mark GRAMMENS - 't PALLIETERKE - 16/10/13

We hadden resoluut kunnen inzetten op een echte kwaliteitsverbetering, te beginnen bij de leraars en hun opleiding, op het wegwerken van taalachterstand, op een echte herwaardering voor het technisch en beroepsonderwijs met extra budgetten ook. In de plaats daarvan werd het een structuurhervorming die zo ver van de realiteit staat dat ze de kwaliteit van ons onderwijs nog verder dreigt te ondermijnen.

Isabel ALBERS - DE TIJD - 30/10/13

Heeft de regering-Di Rupo een akkoord bereikt over het concurrentievermogen van onze bedrijven? Of heeft ze het daarover op een akkoordje gegooid? ... Neen, de competitiviteit van de Belgische ondernemingen zal er hierdoor niet met sprongen op vooruitgaan.

Jan SEGERS - HET LAATSTE NIEUWS - 30/11/13

STEEDS MEER WERKLOZE BRUSSELAARS LEREN NEDERLANDS

In de voorbije paar eeuwen emigreerden honderdduizenden Vlamingen om den brode naar Brussel en daar moesten ze Frans spreken. Frans was de taal van de elite en de meeste inwijkelingen lieten zich gewillig verfransen. Frans is nog steeds de taal van de Brusselse elite, maar is nu ook de taal van de onderklasse. Frans is nog steeds de meest gesproken taal in Brussel, maar is niet meer de moedertaal van de meerderheid.

Brussel is nog steeds een van de rijkste regio's in Europa, maar kampt met armoede en met torenhoge werkloosheid. Brusselse politici hebben lang met misprijzen neergekeken op Vlaanderen, maar het volk kijkt met stijgende bewondering en afgunst naar de rijke Vlaamse Rand rond Brussel. Stilaan wordt de kennis van het Nederlands de betere weg om op te klimmen op de sociale ladder. De statistieken bevestigen deze evolutie. Actiris, de Brusselse gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling geeft taalcheques aan werkzoekenden. Steeds meer werkloze Brusselaars maken daar gebruik van. Het aantal taalcheques steeg tussen 2010 en 2012 met 139 % en 58,5 % daarvan worden gebruikt om Nederlands te leren (DS 07.10.13).

Het aantal Brusselaars die het Nederlands machtig zijn is nog nooit zo groot geweest. Zal Brussel onder druk van de bevolking en van de economie nu echt tweetalig worden tegen de onwil van veel politici? Hier ligt voor Vlaanderen een prachtige uitdaging om zijn aanwezigheid in Brussel te verbeteren en om tot een gezonde relatie met zijn hoofdstad te komen!

Robrecht Vermeulen

BOETES HOUDEN TE DURE FRANSTALIGE ZIEKENHUIZEN NIET TEGEN

19 ziekenhuizen (10 Waalse, 8 Brusselse, 1 Vlaams) blijven standaardinterventies te duur uitvoeren ook als ze daarvoor gestraft worden. Dit komt overeen met 20% van de Waalse, 50% van de Brusselse en 1,7 % van de Vlaamse ziekenhuizen. Tien jaar geleden voerde toenmalig minister van Sociale Zaken Frank Vandenbroucke (Sp.a) de "referentiebedragen" in, een

sanctiemechanisme om hospitalen, die standaardinterventies veel te duur uitvoeren, onder druk te zetten.

Dit mechanisme levert nu al enkele jaren voor negentien ziekenhuizen boetes van gemiddeld een paar honderdduizend euro op. En toch blijkt hun houding niet te veranderen. De ziekteverzekering is overigens niet erg snel in dit dossier: de straffen, die ze in 2013 uitspreekt, gaan over overschrijdingen voor 34 standaardinterventies uitgevoerd in 2010! De 19 ziekenhuizen moeten samen 3,4 miljoen euro terugbetalen aan de ziekteverzekering. De overschrijdingen komen vooral voor in de Radiologie (25%), de klinische biologie (20 %), en andere technische prestaties van specialisten (55%) (G. Tegenbos, DS 22.11.13).

Commentaar: Deze slimme maar zachte aanpak van de minister zal dus eens te meer maar weinig effect hebben op de onrechtmatige transfers in de ziekteverzekering van Vlaanderen naar Brussel en Wallonië.

Albert Baert

ONDERWIJS IN VLAANDEREN

Om de drie jaar vergelijkt de OESO de onderwijsprestaties van de 15-jarigen uit 65 landen in het "PISA-rapport" (Programme for International Student Assessment).

Deze keer lag de focus op wiskunde, lezen en wetenschappen. De top 3 is steevast voor de leerlingen uit Sjanghai, Singapore en Hongkong. Vlaanderen haalt de 7^e plaats voor wiskunde, de 6^e voor lezen en de 8^e voor wetenschappen. Dit betekent een plaats in de top maar ten opzichte van 2003 verliezen we respectievelijk 23, 15 en 11 punten in vergelijking met het gemiddelde OESO-resultaat. Anders gesteld: Vlaanderen gaat achteruit terwijl de anderen vooruitgaan.

In alle groepen (ASO-, TSO- en BSO-leerlingen) is er een achteruitgang vastgesteld: het aantal toppersteeders daalt van 33 naar 25% en het aantal dat het minimum niet haalt stijgt van 11.4 naar 15.4 %. Vooral de leerlingen met een migratieachtergrond scoren minder goed. Wanneer deze leerlingen evenwel thuis Nederlands spreken kript dat gegeven hun persoonlijk resultaat aanzienlijk op ten opzichte van hun collega's die dat niet doen. Hiermee wordt het belang van het Nederlands

thuis voor een goede integratie nogmaals aangeduid.

Lichtpunt is wel dat de Vlaamse leerkrachten, eveneens in een recent OESO-onderzoek, nog steeds bij de beste van de wereld behoren wat hun kennis van wiskunde betreft: ze halen de 3^e plaats na Japan en Finland, tegenover bij voorbeeld een 6^e plaats voor Nederland, 11^e voor Frankrijk en 16^e voor Engeland.

Dit neemt niet weg dat er verder moet gewerkt worden aan de pedagogische kwaliteit van hun opleiding en aan de maatschappelijke erkenning van hun beroep.

Bron: DS 26.11.13 en 04.12.13, DT 04.12.13

Hendrik Verbrugge

STORMLOOP VOOR 3D TECHNOLOGIE

Vlaanderen is sterk in 3D printing, een technologie die vóór enkele jaren zo goed als onbestaande was.

Fried Vancraen, de oprichter van de Leuvense 3D-printspecialist Materialise werkt aan een beursintroductie op de Amerikaanse technologiebeurs *Nasdaq*. Materialise, dat in 1989 ontstond als een spin-off van de KU Leuven, is het grootste Vlaamse bedrijf in de sector van 3D-printing. In dit domein behoren de Vlaamse technologiebedrijven tot de wereldtop. Naast Materialise vinden wij nog twee belangrijke bedrijven in Vlaanderen. Melotte, een dochter van Picanol, dat recent zijn plannen bekend maakte om titaniumbrillen op maat te printen, print medische implantaten en prototypen. LayerWise, een spin-off van de KU Leuven, print metalen onderdelen voor de industrie en implantaten – heup, schedel - voor de medische wereld.

Er worden meer en meer materialen gebruikt voor printing van glas tot kunststof en recent ook biomaterialen. De trein van 3D-printing is zeker vertrokken en de technologie is "hip". De 3D print aandelen zijn dit jaar flink doorgeschoten, maar het feit dat de sector tegen gemiddeld tachtig keer de jaarwinst noteert moet toch ook een alarmbel doen rinkelen! (DT 06.11.13)

In geneeskunde zien wij nog maar het begin van de toekomstmogelijkheden. Prof Anthony Atala toonde op 11 maart 2011 in Long Beach hoe een artificiële nier in 7 uur geprint werd

met een 3D-printer. Met behulp van deze techniek kreeg de jonge patiënt Luke Massella, 12 jaar geleden, een kunstblaas. Het is zeer waarschijnlijk een eerste stap naar de “bionische mens”.

Frank Goes

WAALSE BOYCOT VAN IJZEREN RIJN

In de commissie infrastructuur van de Kamer verklaarde minister Labille dat hij eerst nog met Vlaanderen wil overleggen over de verdeling van de kosten vooraleer hij het “*Memorandum van Overeenstemming*” met Nederland wil voorleggen aan de federale regering. Dit antwoord is ronduit beschamend. Op 4 juli 2012 kwamen Nederland en België na jaren van discussie en procedures bij het arbitragehof in Den Haag overeen dat de IJzeren Rijn – de treinverbinding tussen de Antwerpse haven en het Ruhr-gebied – het historisch tracé mag gebruiken. Diezelfde dag spraken zij af dat de administraties van de twee landen een voorstel zouden uitwerken over de verdeling van de kosten tussen Nederland en België.

Dat “*Memorandum van Overeenstemming*” kwam pas einde 2012 klaar. Ongeveer een vol jaar later is het document nog steeds niet voorgelegd aan de federale regering - Di Rupo om definitief goedgekeurd te worden. Het argument (of voorwendsel?) van Labille houdt geen steek want eerst moet er een akkoord zijn over de verdeling van de kosten tussen Nederland en België. Pas daarna kan men onderhandelen over interne verdeling van de Belgische kosten.

Het vitaal belang van de IJzeren Rijn voor de economische ontwikkeling van de Antwerpse haven, van de Limburgse industrieterreinen langs de IJzeren Rijn en voor de vermindering van het baanverkeer op de overbelaste autoweg van Antwerpen naar Duitsland is voldoende gekend.

De enige mogelijke conclusie is dan ook dat de twee bevoegde Franstalige excellenties, Labille (NMBS) en Wathelet (mobiliteit), obstructie voeren tegen de IJzeren Rijn omdat die eventueel nadelig kan zijn voor de langere Montzen route over Waals gebied.

Bron: GvA 27.11.13

Commentaar: leve het zo geroemde “warm” samenwerkingsfederalisme van minister Crevits en de Waalse federale loyaliteit!

Albert Baert

CONFERENTIE “WELK SOCIAAL BELEID VOOR EN DOOR VLAANDEREN, OP WEG NAAR 2020?”

Op 12 oktober ll. werd in de aula Rector Dhanis te Antwerpen, in het raam van de “Toekomstverkenningen Richard Celis”, voor ongeveer 500 aanwezigen een conferentie gehouden met bovenvermeld thema.

Vooraf werden aan de sprekers en panelleden een aantal vragen/stellingen voorgelegd door de inrichtende en medewerkende verenigingen; de meest voorkomende vraag was: “Hoe kan Vlaanderen een sociaal beleid voeren zonder bevoegdheid over de Sociale Zekerheid?”

Prof. *Jan De Groof*, hoogleraar Europacollege Brugge en universiteit Tilburg, leidde in: “Er loopt een en ander mis in het sociaal beleid. Hoe kan dat beleid beter aan de sociale noden beantwoorden?”

Drie sprekers volgden elkaar op.

Prof. *Paul Schnabel*, hoogleraar universiteit Utrecht en tot 2013 directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau in Nederland, beschreef hoe de financieel-economische crisis zijn land dwong tot de overgang van de “verzorgingsstaat” naar een “participatiesamenleving”, waarin iedereen meer verantwoordelijkheid moet opnemen voor zichzelf (“zelfredzaamheid”) en zijn medeburgers.

Caroline Ven, gedelegeerd bestuurder van het Ondernemingsplatform VKW, waarschuwde voor Vlaamse zelfgenoegzaamheid: onze economische voorsprong op Wallonië neemt af; er zijn te weinig afgestudeerden in technisch-wetenschappelijke richtingen; laaggeschoolden, niet EU-burgers en 50-plussers scoren onvoldoende in de tewerkstelling; er wordt te weinig geïnvesteerd in innovatie... Eigenaardig dat zij de miljardentransfers naar Wallonië en Brussel minimaliseerde.

Marc De Vos, directeur van het Itinera Instituut, wees er op dat ons sociaal beleid bijkomend onder druk staat door de hoge Belgische schuldgraad en de vergrijzing met het risico van een intergeneratieel conflict. Bijgevolg moet de werkzaamheidsgraad stijgen om de te verdelen taart te vergroten en moet Vlaanderen zuinig en creatief

omgaan met de nieuwe bevoegdheden in gezondheidszorg, ouderenzorg en arbeidsmarktbeleid.

Op de boodschappen van de sprekers werd gereageerd door drie panelleden. Prof. *Etienne Vermeersch*, em. vice-rector universiteit Gent, stelde zich vragen bij het model van de participatiemaatschappij en vooral over de controle ervan. Hij pleitte voor een verhoging van de btw als compensatie voor een verlaging van de arbeidskosten om meer jobs te scheppen. Hij pleitte bovendien voor een wereldwijde stop in de bevolkingsgroei.

Inge Vervotte, gedelegeerd bestuurder van de Welzijnskoepel Emmaüs, vroeg aandacht voor de zwaksten en pleitte voor het efficiënter besteden van de middelen en voor het opkrikken van het verantwoordelijkheidsgevoel.

Journalist *Rik Van Cauwelaert* wees er op dat de federale overdracht van bevoegdheden voor kinderbijlagen en een deel van de gezondheidszorg met slechts 87,5 % van de middelen evenals de toenemende vergrijzingskosten, een kostelijke klus voor de deelstaten wordt en niet zal leiden tot een coherent beleid. Hij voorspelde dat een zevende staatshervorming snel zal volgen.

De slottoespraak werd gehouden door Prof. *Hendrik Vuye*, hoogleraar aan de universiteit Namen. Hij hekelde het kluwen dat zal ontstaan door de versnippering van bevoegdheden tussen federale overheid en deelstaten: de gezondheidszorg wordt slechts voor een klein deel overgeheveld; de financiering van de overgeheveld kinderbijlagen en gezondheidszorg blijft federaal. Bovendien stelde hij dat een onderscheid dient gemaakt tussen interpersoonlijke en interregionale (of intercommunautaire) solidariteit. De eerste veronderstelt een hoge graad van sociale cohesie en hoort dus thuis op het niveau van de gemeenschap; de tweede minder omvangrijke vorm van solidariteit hoort thuis tussen de gemeenschappen onderling.

Eric Ponette

BRUSSELS OCMW DRAAIT OP VOOR FLAT PERAITA

De groene fractie van Brussel-Stad is diep verontwaardigd over de “zelfbediening” van de PS in het dossier Pascale Peraita. Deze directrice van de Brusselse daklozenorganisatie SamuSocial (geen Nederlandstalige

benaming!), kwam onlangs behoorlijk in opspraak wegens haar hoge loon en financieel wanbeheer. Bovendien huist Peraita in een OCMW woning.

Tijdens de OCMW-raad van 13 november ll. bleek dat de gewestelijke subsidies voor de renovatie van die woonst terugbetaald moeten worden, vertelt Bart Dhondt (Groen). De reden? Mevrouw Peraita verdient te veel, ze heeft namelijk een schepenwedde. Het Brussels OCMW zal de 10.000 euro betalen. Dhondt vindt dat terecht onethisch, maar de toekomstige burgemeester van Brussel (Yvan Mayeur) ziet er blijkbaar geen graten in omdat naar zijn mening Pascale Peraita niets verkeerd heeft gedaan en omdat zij "binnenkort" de OCMW-woning zal verlaten.

Bron: DS 14.11.13

Albert Baert

BUREAUCRATISERING VAN HET HUISARTSENBEROEP

De huisarts is gedurende tien uur per week bezig met administratieve verplichtingen: "paraplu- attesten", sociale attesten (formulieren 3 en 4 met 12 bladzijden), de beruchte Bf attesten die steeds meer teruggestuurd worden wegens zogenaamde onvolledigheden, allerlei attesten voor de school, gaande van medicatie inname tot toelating om naar het toilet te gaan tijdens de lessen en sportattesten, die bij voorkeur aan de deur moeten afgeleverd worden.

Een patiëntencontact kost tenminste zeven minuten aan papierwerk. Het maakt het beroep niet aantrekkelijker. Attesten en papieren zijn een symptoom van wantrouwen en dringen de artsen in het defensief terwijl ze eerder een toonbeeld van vertrouwen moeten uitstralen. Het onderzoek van de Koning Boudewijnstichting toont aan dat 80 procent deze werklust veel te hoog bestempelt. Zelfs 40 procent spreekt over heel uitgesproken werklust. Oplossingen kunnen aangereikt worden door drie partijen: ziekenfondsen en hun raadgevende geneesheren, de artsenverenigingen en de schooldirecties.

Jan Dockx

GELDTEKORT VOOR PALLIATIEVE ZORG

De vraag naar palliatieve zorg is de jongste jaren enorm toegenomen, vooreerst door de vergrijzing van de maatschappij en mede door de eutha-

nasiewet, maar de middelen hinken achterop. Minister Vandeurzen wil voorlopig geen bijkomend geld toebedelen en wacht op de 6de staatshervorming, wanneer een volledige of gedeeltelijke bevoegdheidsoverdracht meer duidelijkheid brengt. In de maand september is het budget van het lopend jaar, voorzien door de federale overheid, voor sommige teams al opgesoupeerd en moet men zich verder behelpen met benefietconcerten e.d. Terwijl palliatieve eenheden net een zegen zijn voor de federale kas omdat dure hospitalisatie, technische onderzoeken en dure therapieën worden vermeden (Inge Ghijs, DS 19.06.13).

België heeft met zijn 11 miljoen inwoners behoefte aan zo'n 40 centra naar extrapolatie van de 60 die er zijn in het Verenigd Koninkrijk, maar er zijn er een luttele tiental in Vlaanderen en amper in Wallonië. Zo dreigen de 15 Vlaamse 'multidisciplinaire begeleidingsequipes' het slachtoffer te worden van hun eigen succes. De vraag naar die equipes stijgt immers spectaculair zonder dat de middelen toeneemen.

Ik organiseerde hierover in 2009 een minidebat in de Senaat en berekende: dat zou Vlaanderen 1.150.000 euro, Wallonië en Brussel 850.000 euro meer kosten. Een andere mogelijkheid is het aantal full time equivalenten lineair te verhogen van 2,6 naar 3,6. Dat betekent voor Vlaanderen een investering van 1.593.000 euro, voor Wallonië en Brussel 1.062.000 euro. Is het niet schrijnend te moeten vaststellen dat er slechts 2 miljoen euro beschikbaar is voor hulp aan mensen die thuis in vrede willen sterven, terwijl de voorstudie van de haalbaarheidsstudie van de Hadrontherapie 60 miljoen euro kost? Een waardige zorg en een waardig levenseinde zijn geen gunst, maar een RECHT!

Lieve Van Ermen

TAALKENNIS EN JOBKANS BIJ ALLOCHTONEN

Onder de titel "Dossier racisme in Vlaanderen" publiceerden Inge Ghijs en Johan Rasking in DS op 29.10.13 een enquête over het aantal niet-Belgen en Belgen van allochtone afkomst bij de 25 grootste werkgevers in België in 2006 en 2013. Het voornaamste besluit was: "Als bedrijven een afspiegeling van de samenleving zouden zijn, zou ongeveer 9 % van de werknemers een migratieachtergrond moeten hebben. Zo goed als alle grote bedrijven die

telden, beantwoorden daar aan." Een bijkomend besluit was dat in vergelijking met 2006 bijna alle bedrijven meer niet-Belgen in dienst hebben.

Anderzijds lezen we dat in België, in vergelijking met Europa, bovengemiddeld veel burgers met een migratieachtergrond geen werk hebben, doch er worden geen cijfers vermeld. Er worden wel cijfers gegeven over het % werknemers die onder hun niveau werken: in heel Europa is dat 21,4 %, in België 21,6 %; voor de buiten Europa geboren werknemers is dat 36 % in de EU-landen en 41 % in België. Nog in datzelfde artikel getuigt Kellee Smet (NMBS) dat uit de inschrijvingen voor de "Job Days" blijkt dat die een groot aantal kandidaten van allochtone afkomst lokken, "maar die slagen slechts in geringe mate in de aanwervingsproeven. Door een gebrekkige technische kennis en door de taal."

Uit cijfers die werden vrijgegeven in het Vlaams Parlement blijkt dat het aantal leerlingen dat thuis geen Nederlands spreekt, tussen 2007 en 2012 steeg in elke Vlaamse provincie. En verder dat de stijging zich voordoet zowel in het secundair als in het basisonderwijs, doch het sterkst in het basisonderwijs: van 10,8 % van de leerlingen in 2007 naar 14,2 % in 2012. Dit betekent dat 1 op de 7 leerlingen thuis geen Nederlands spreekt (Bert Heyvaert, DS 28.08.13).

Tenslotte lezen we in een recent OESO-rapport dat de immigranten die thuis geen Nederlands spreken, bij de laagste geletterdheid van alle onderzochte landen zitten, en dat wie goed scoort op geletterdheid, betere kansen heeft op de arbeidsmarkt (ty, DS 09.10.13).

Wordt het dan niet de hoogste tijd dat de allochtone ouders aangespoord worden om thuis met hun kinderen Nederlands te spreken en, minstens, om hun kinderen vanaf de kleuterklas naar school te sturen?

Eric Ponette

TANDARTSEN

"Tekort aan tandartsen dreigt. Wie tandpijn heeft, moet wachten" De Standaard 11/06/13

Te veel tandartsen in Franstalig België" (Artsenkrant 14/06/13)

Twee bijna gelijktijdige krantenkoppen in De Standaard en in Artsenkrant. Na 16 jaar federale wetgeving om het aantal artsen en tandartsen te regelen, komen we tot een totaal tegengestelde

toestand in het Vlaanderen en Franstalig België! Hoe is dat mogelijk? Een antwoord op deze vraag gaf het VGV verleden jaar met het symposium “Contingentering: zegen of vloek?” (Verslag: januarinumnummer Periodiek 2013)

In 1997 besliste de federale regering het aantal artsen en tandartsen te beperken door middel van contingentering. Dat met eenzelfde wetgeving het tegengestelde bereikt wordt, is mogelijk omdat België bestaat uit twee volkeren die dezelfde wetten verschillend toepassen (of niet toepassen) en omdat door de onvoltooide staatshervorming de bevoegdheden hopeloos versnipperd zijn. Met een ingangsexamen kwam er in Vlaanderen een drastische beperking van de studenten geneeskunde en tandheelkunde. Fransstalig België deed weinig of niets. Door een streng examen ontstond er in Vlaanderen een relatief tekort en doordat hetzelfde ingangsexamen toegang geeft tot geneeskunde en tandheelkunde, kozen te weinig studenten voor tandheelkunde.

Heeft Vlaanderen niet te veel willen vastleggen met decreten en reglementen? Is het wel mogelijk het aantal tandartsen 10 of meer jaar vooraf nauwkeurig te regelen? Nu het tekort dreigt, zal Vlaanderen moeten zorgen voor het behoud van goede tandheelkunde voor alle burgers en liefst zonder massaal import van Franstalige en buitenlandse tandartsen.

Robrecht Vermeulen

VLAAMSE LIGA TEGEN KANKER IN ACTIE

Om de toenemende kosten in de gezondheidszorg verder te kunnen beheersen heeft de Vlaamse Liga tegen Kanker (VLK) tien suggesties geformuleerd:

1. De overheden moeten met de farmaceutische bedrijven steviger onderhandelen en prijs-volumecontracten bedingen [*no cure, no pay*]. Dit kan gebundeld, zelfs in Europees verband.
2. Zij moeten ook nagaan of de vraagprijs voor de medicijnen ‘fair’ en ‘ethisch verantwoord’ is.
3. Bedongen prijskortingen bij de producent moeten openbaar en transparant zijn en ook voor de ziekteverzekeringen gelden.
4. In geval van concurrerende prijzen voor medicijnen moet een openbare aanbesteding worden uitgeschreven, waarbij het goedkoopste voor

terugbetaling in aanmerking komt [*kiwi-model*].

5. Verouderde medicijnen mogen niet langer voorgeschreven worden, laat staan terugbetaald.
6. Verspilling van medicatie door te veel pillenstrips, niet aanslaan ervan (of overlijden) moet worden vermeden.
7. Gespecialiseerde zorg moet worden geconcentreerd in expertisecentra; nazorg uitbesteed aan ‘gewone’ centra.
8. Ziekenhuizen die meest kansen bieden om te genezen of te overleven, moeten publiek worden gemaakt.
9. Voor chirurgie en radiotherapie mag terugbetaling pas gelden indien bewezen is dat ze werken.
10. Artsen mogen niet blijven doorbehandelen wanneer dit niet meer zinvol is; patiënten moeten ophouden dit van hen te verlangen.

Piet Hein Jongbloet

ZIEKENHUIZEN VAKER IN HET ROOD

De krant De Tijd bracht half oktober een uitstekende artikelenreeks over de gezondheidszorg en in het bijzonder de ziekenhuissector in het land. De titel luidde: “Ziekenhuizen gaan vaker in het rood”. Twaalf van de 52 Vlaamse instellingen, tegenover 5 één jaar eerder, sloten 2012 af met verlies. De winstmarge is globaal gedaald tot 1% van de omzet.

Wellicht liggen drie taboes mede aan de grondslag van deze evolutie. Telt Vlaanderen teveel algemene ziekenhuizen zoals volgens internationale normen zeker blijkt? Zit de ziekenhuisfinanciering niet scheef met te lage werkmiddelen voorzien door de federale overheid? En ten slotte dient de vraag over de grote ongelijkheid in verloning van de ziekenhuisartsen/specialisten te worden vermeld.

De ziekenhuizen compenseren de krappe budgetten door de medische consumptie op te drijven. De krant somt enkele ontluisterende voorbeelden op. Ziekenhuizen halen hun winsten uit apotheek en medisch/technische diensten zoals beeldvorming en laboratorium. Afspraken met farmareuzen zorgen door grotere kortingen voor een perverse aanmoediging voor hun producten in plaats van generische, voor de ziekteverzekering goedkopere, geneesmiddelen. Ziekenhuizen weerstaan ook niet aan de verleiding om het gat in het budget

dicht te rijden door artsen onder druk te zetten meer radiologie en klinische biologie voor te schrijven. Specialisten zijn niet ongevoelig voor deze aanzet, daar de facturen betaald worden door de ziekteverzekering en elke prestatie ook extra honorarium voor de dokter oplevert.

Ook zijn de federale overheidsbudgetten voor personeelskosten per verpleegkundige per jaar 3.600 euro te laag voorzien. Met gemiddeld 1.000 personeelsleden per ziekenhuis loopt deze kost zeer snel op. Royale doktershonoraria worden zo onmisbaar om deze verliezen te compenseren. Gemiddeld dragen specialisten 40 % af. Dit percentage loopt op tot 75% en toch verdienen na 50 % belastingen sommige specialisten tot 33.000 euro per maand. Andere dan weer verdienen 5 tot 10 keer minder als slechtst betaalden. Nergens op Europees niveau zijn de verschillen zo groot. Ongewenst gevolg is dat voor bepaalde specialisaties met minder optimale honorering onvoldoende kandidaten worden gevonden. De scheeftrekking ten gevolge van de onaangepaste nomenclatuurregels dient dus dringend te worden gecorrigeerd.

Andere oplossingen dienen gezocht in verder doorgedreven ziekenhuisfusies en wellicht een onvermijdelijke aanpassing van de verloning van de artsen. De internationale norm is één ziekenhuis per 250.000 inwoners. Alleen al in West-Vlaanderen zouden dus vier campussen volstaan. Nu zijn er drie keer meer.

Het honorarium zou minder op prestaties dan op kwaliteit moeten gebaseerd zijn. Kritiek hierop luidt dat criteria voor kwaliteitsmeting zeer discutabel zijn en dat schade voor de patiënt dreigt bij gemakkelijker ‘rantsoenering’ van de zorg. (Er zijn landen waar vanaf 70 jaar geen nierdialyse meer kan!) Overconsumptie schaadt daarentegen niet.

De krant concludeert dat het ene taboe van de ziekenhuisfusies wordt uitgespeeld tegenover het andere van de artsenhonoraria. De federale minister wil dit probleem aanpakken met een zogenaamde “roadmap”. De kans is evenwel klein dat de weg van de zevenmijlslaarzen zal worden bewandeld ... gezien de grote belangen en de vele taboes.

Geert Debruyne

(Volledige tekst van de diverse artikels uit De Tijd ter inzage op de redactie)

SLUITING VAN BEDRIJVEN EN ZELFMOORDPOGINGEN

"Wanneer gaan bedrijfsleiders zich eindelijk wat menselijker opstellen?" Zo kopt DS in een artikel van 19/10/13.

De journalist met dienst weet dat sluiting van bedrijven voor een toename zorgt van zelfmoordpogingen, en uit de titel moet de lezer opmaken wie de grote schuldige van dit verhaal is! Om de stelling te onderbouwen komt er een professor aan te pas, ook vakbondslui en crisisbegeleiders weten hier meer over. Ook de varkenspest, de dioxinecrisis, Renault en Sabena, en natuurlijk Arcelor Mittal en Ford Genk passeren de revue als voorbeelden van plots veranderende werksituaties die tot belangrijke sociale drama's leidden met soms dramatische repercussie voor de persoonlijke leefwereld van de het personeel.

Binnen de maatschappij en natuurlijk in de eigen jarenlange huisartsenpraktijk weten wij maar al te goed hoe delicaat de materie van zelfmoord(poging) is.

Wij kunnen stellen dat wij doorheen de jaren reeds met meer dan honderd gelukte zelfmoorden (2-3/jaar) te maken hadden en wat de pogingen betreft, gaat dit natuurlijk om een ruim veelvoud. Meestal gaat het om een donderslag bij heldere hemel, veel zeldzamer betreft het de kroniek van een aangekondigd verloop, maar steeds gaat het om een complexe situatie waar een heel multicausaal verhaal achter gaat. De werksituatie zal hier zeker ook een van de meespelende factoren zijn. Maar hoe onkies moet je als journalist zijn om met zo'n beschamende titel voor de dag te komen betreffende zo'n complex thema? Dit is niet enkel stemmingmakerij, maar het is gewoon grof en oneerlijk en een poging tot volksmisleiding.

Gelukkig hebben wij in de praktijk een goede doorsnede van de populatie met een ruime multiculturele inslag, met een belangrijke groep op de armoede grens, maar aan de andere zijde van het spectrum ook heel wat hooggeplaatste kaderleden, directiemensen, en ja ook heel wat bedrijfsleiders en ook CEO's en politici.

Ik wil de uren niet tellen gedurende dewelke wij over bedrijfs- en professionele zorgen hebben gepraat en evenmin de emoties die ik meemaakte wanneer er belangrijke herstructureringen op de agenda staan.

Wanneer dit artikel als voorbeeld mag staan voor hoe de media hun maatschappelijke rol wensen te vervullen dan gaan wij weerom een bijzonder arm Vlaanderen tegemoet. Indien er een ethische commissie voor de journalistiek bestaat zou ik wel graag haar mening horen in deze kwestie.

Chris Geens

OVER STRESS, DEPRESSIE EN BURN-OUT

In vijf jaar tijd (2007-2012) is het aantal langdurig zieken (d.i. langer dan één jaar) in ons land in totaal gestegen tot bijna 300.000 patiënten. Een op drie heeft hierbij een of andere psychische aandoening. Op vijf jaar betekent dit een stijging met 30%. Vooral de stijging met 60% van het aantal depressies (van 17.000 naar 27.000) en de stijging met eveneens 60% van het aantal burn-out (van 3.500 naar 5.750) vallen hierbij op. Aangezien dan nog de meeste depressies niet langer dan één jaar duren, ligt in werkelijkheid het aantal werkonbekwamen door depressie eigenlijk nog veel hoger dan 27.000. Twee op drie zijn vrouwen, vooral tussen de 45 en 55 jaar. Bij de patiënten met burn-out zijn zelfs drie op vier vrouwen.

Dit zijn onrustbarende cijfers en meer dan terecht gaf de ziekteverzekering bij de voorstelling van deze cijfers een duidelijke waarschuwing naar alle leidinggevendenden.

Als één van de belangrijkste oorzaken wordt hierbij verwezen naar stress op het werk. Een recente enquête bij 17.000 Vlaamse werknemers leert dat 29,3% een of andere vorm van problematische stress op het werk ervaart en dat parallel hiermee het werkverzuim met een factor van bijna drie verhoogt. Naar aanleiding van deze cijfers en mede door concrete confrontatie met tragische sterfgevallen binnen de eigen directe werksfeer roepen leidinggevendenden, zoals Saskia Van Uffelen, CEO Bull België-Luxemburg, op tot bezinning. Vooral nu meer en meer duidelijk wordt dat we allemaal langer zullen moeten werken en flexibiliteit in het werk niet eindeloos is, zullen we werken ook blijvend haalbaar moeten maken, ... "zoniet breekt vroeg of laat de elastiek, en is iedereen verliezer".

Bronnen: DS 27.09.13 en DT 25.09.13, 28.09.13, 05.10.13

Hendrik Verbrugge

BELGISCHE LOONKOSTEN OP EEN NA HOOGSTE IN EU

Economen van het Duitse "Institut für Makroökonomie und Konjunkturforschung" (IMK) onderzochten de loonevolutie in de Europese landen. Zij besloten dat België in 2012 de op een na hoogste loonkosten per uur in de privésector had: 40,4 euro. Alleen in Zweden was de loonkost per gewerkt uur nog hoger: 42,2 euro. Het gemiddelde van de EU (EU 27) en van de eurozone (EA 17), evenals de cijfers van meerdere andere Europese landen, zijn samengevat in onderstaande tabel.

Zweden	42,2
België	40,4
Denemarken	39,4
Frankrijk	34,9
Luxemburg	34,5
Nederland	31,4
Finland	31,1
Duitsland	31,0
Oostenrijk	30,2
EA 17	28,2
Italië	27,4
Ierland	27,3
EU 27	23,6
Engeland	21,9
Spanje	20,8
Griekenland	15,6
Slovenië	14,5
Portugal	11,7
Tsjechië	10,7
Hongarije	7,9
Polen	7,2

Verder kwamen de auteurs tot de vaststelling dat de lonen in de periode 2008-2013 sterker stegen in België (+ 3,2 %) dan in Frankrijk (+ 2,4 %) en Nederland (+ 1,8 %) (Belga, www.trends.be, 02.12.13).

De gevolgen van de hoge Belgische loonkosten in de EU en de sterkere stijging van de lonen in België dan in de buurlanden Frankrijk en Nederland zijn meervoudig: faillissementen en delocalisatie van bedrijven, een concurrentiehandicap voor de Belgische uitvoer en lage aantrekkingskracht van België voor buitenlandse investeerders. Al deze factoren hebben een negatieve invloed op de tewerkstelling in ons land.

Eric Ponette

DE ARMSTE GEPENSIONEERDEN KRIJGEN TE WEINIG GELD

De 100.000 65 plussers die een IGO (inkomstgarantie voor ouderen) krijgen moeten het doen met een uitkering die, zeker voor koppels, een flink stuk onder de armoedegrens ligt. In België bedraagt die uitkering voor een alleenstaande minder dan 1.000 euro per maand en voor een koppel 1.200 euro. Het *Centrum voor Sociaal beleid van de Universiteit Antwerpen* becijferde dat dit vangnet niet volstaat. Dat bedrag ligt ook duidelijk lager dan wat de Franse en Nederlandse collega's ontvangen. In Nederland is de armoede onder de bejaarden beperkt tot bijna 0% terwijl die bij ons neigt naar de 20%. De arme gepensioneerden in Duitsland zijn er echter nog een stuk erger aan toe.

In zijn commentaar in de *Standaard* van 15.07.2013, stipt Guy Tegenbos aan dat het tijd wordt om het verouderd pensioensysteem grondig te herdenken. Men kan hopen op verbetering, nu Vlaanderen de woonbonus zal erven van de federale overheid en op die manier zal kunnen bijsturen. Met die woonbonus kan het uitgekeerde bedrag worden opgekrikt. De minister van pensioenen, Alexander De Croo heeft ook experts aangesteld om een voorstel

uit te werken. Hopelijk komt het er snel!

Frank Goes

WIJKGEZONDHEIDSCENTRA VERZORGEN MEER DAN 300.000 PATIËNTEN

Er zijn dertig centra in Vlaanderen met 50.000 ingeschrevenen. Aan Franstalige kant zijn er 95 "maisons médicales", gelijk verdeeld over Wallonië en Brussel, die instaan voor 250.000 ingeschrevenen.

Een wijkgezondheidscentrum biedt niet alleen gratis gezondheidszorg aan, maar doet ook onderzoek naar de gezondheidstoestand van de bewoners van een bepaalde wijk en bouwt preventie uit voor bepaalde bevolkingsgroepen.

De federale ziekteverzekering heeft sedert 1 mei de financiering aangepast aan de zorgnoden van de patiënt in plaats van een forfaitair bedrag volgens het gemiddelde verbruik in de eerste lijnszorg.

De patiënt engageert zich tijdens de normale uren steeds beroep te doen op het centrum (huisarts, kinesist, verpleegkundigen enz.) en hoeft daarvoor niets te betalen.

Jan Dockx

ACHTERUITSTELLING VLAANDEREN BIJ NMBS

De Vlaamse minister-president Kris Peeters en zijn minister voor mobiliteit Hilde Crevits hebben in een boze brief van 5 bladzijden hun ongenoegen geuit over de steeds voortdurende achteruitstelling van Vlaanderen door de NMBS.

Het betreft hier o.m. de afwezigheid van overleg met Vlaanderen over het GEN, dat nochtans grotendeels in Vlaanderen ligt maar ook over het feit dat er op federaal niveau geen oor is naar de noden van Vlaanderen met betrekking op het spoor. Bovendien blijken plots heel wat projecten opgeschoven naar 2016-2017. Ook zou Vlaanderen financieel tekort gedaan worden doordat de overeengekomen 60/40 verdeelsleutel niet correct wordt toegepast voor een reservebudget van 600 miljoen euro. Hierop werd namelijk reeds een "voorafname" van 400 miljoen ten voordele van Brussel gedaan vooraleer de 60/40 sleutel werd toegepast (De Morgen 03.10.13).

Commentaar: De zesde staatshervorming blijkt dan toch weer niet zo "copernicaans" te zijn...

Albert Baert

Als de Belgische loonkosten niet in lijn kunnen worden gebracht met de buurlanden, wordt de zevende staatshervorming onvermijdelijk.

Rik VAN CAUWELAERT - DE TIJD - 02/11/13

De enige manier om van Brussel een moderne, efficiënte, zuinig bestuurde regio te maken, is co-beheer van Vlaanderen en Wallonië.

Paul GEUDENS - DE GAZET VAN ANTWERPEN - 02/11/13

Ik vraag me wel eens af wat de toekomst van België het meest bedreigt. En dan denk ik vaak dat gebrek aan concurrentiekracht en vijandigheid tegen ondernemerschap heel hoog op de lijst staan.

Herman DAEMS, hoogleraar economie en voorzitter KU Leuven - DE TIJD - 12/11/13

Deze federale regering heeft géén Vlaamse meerderheid en volgens Annemie Turtelboom is dat ook niet absoluut nodig in de volgende federale regering. Indien het niet de bedoeling is om de verkiezingsuitslag volledig te respecteren, moet men ons ook niet verplichten om te gaan stemmen.

Eric DONCKIER - HET BELANG VAN LIMBURG - 26/11/13

Wie verloren heeft, is nu ook al zeker: de volgende regering. Die zal mogelijk de populaire btw-verlaging weer moeten afschaffen wegens te duur en zeker op zoek moeten gaan naar besparingen om de ingeschreven loonlastenvermindering te compenseren. Het is niet echt een eindejaarscadeau.

Peter MIJLEMANS - HET NIEUWSBLAD - 30/11/13

Het is nú dat de loonkostenhandicap zo snel mogelijk moet opgeruimd worden, niet nadat nog méér bedrijven hun deuren hebben gesloten.

Eric DONCKIER - HET BELANG VAN LIMBURG - 02/12/13

VLAANDEREN KIEST VOOR “GEÏNTEGREERDE ZORG”

Wat vooraf ging

Dat de gezondheidszorg behoort tot de bevoegdheid van de gemeenschappen leerde ons Wilfried Martens met de bijzondere wet van 08/08/1980. Alleen holde hij dat systeem volledig uit, zodat vier staats-hervormingen verder de gemeenschappen nog steeds maar een fractie van de eigen gezondheidszorg beheren. Noteer ook dat de federale kas onvoldoende geld heeft voorzien om de verder door te schuiven bevoegdheden te financieren.

Gelukkig zijn er heel wat belangrijke ontwikkelingen aan de gang die een federale gezondheidszorg niet langer mogelijk houden. Er is het reeds lang bekende “hospitalocentristische” verhaal dat beide gemeenschappen steeds verder uit elkaar drijft.

Wij organiseren in Vlaanderen de zorg meer en meer rond de patiënt, terwijl in het zuiden de arts en het ziekenhuis nog steeds centraal staan. Maar de toelatingsproef en de contingentering maken ook hier dat de visies van beide gemeenschappen haaks op elkaar komen te staan en de recente ontwikkelingen hebben dit nog maar eens aangetoond. Maar wij kunnen het natuurlijk ook hebben over het GMD (Globaal Medisch Dossier), het EMD (Elektronisch Medisch Dossier), de zorgtrajecten, het EPA (European Practice Assessment) en talloze andere evoluties die beide regio's als smeltende ijsschotsen uit elkaar doen drijven.

Vlaanderen weet wel hoe het moet

Een congruente visie over hoe men in het zuiden van het land de gezondheidszorg globaal wenst aan te pakken heb ik nog niet gelezen.

Wie aandachtig kijkt en luistert, regelmatig symposia volgt en discussies met diverse organisaties en politici aangaat, weet dat in Vlaanderen rustig aan maar zeker een ruime consensus ontstaat. En dit komt omdat collegae van alle gezindheden sinds jaar en dag met deze problematiek bezig zijn en

gemerkt hebben dat blijven kijken en luisteren naar de ontwikkelingen in het zuiden geen zoden aan de dijk brengt.

Vlaanderen gaat nu voor een geïntegreerde zorg met actieve participatie van de patiënt en zijn omgeving, waarbij de huisartsenpraktijk een centrale en ondersteunende rol speelt. Ook de toegankelijkheid van de zorg voor de ganse populatie en zeker voor de meest kwetsbaren is een bijzonder aandachtspunt.

De samenspraak met de welzijnszorg is een verworven gegeven en vereist ook een hernieuwde aandacht voor de sociale cohesie. Vlaanderen gaat dus voor een goed gecoördineerde en geïntegreerde gezondheidszorg die moet kunnen steunen op een goed gestructureerde basisgezondheidszorg. Hiervoor is het ook nodig dat voldoende economische middelen worden aangereikt, dat lokale besturen en diverse organisaties mee hun verantwoordelijkheid opnemen en dat technologie en elektronische ondersteuning op een gebruiksvriendelijke manier zorgvragers en zorgzoekers met zorgverstrekkers in verbinding brengen.

Ook de opleiding tot de diverse zorgberoepen, de ondersteunende disciplines en de managers en coaching functies moeten dringend op zoek naar de beste talenten en de meest geavanceerde opleidingen. Hier is het waar Vlaanderen mee bezig is en mijn goede vriend Professor Paul De Grauwe mag nog honderd boeken schrijven over het feit dat men dit in het zuiden van het land even goed of nog beter doet. Feit is dat zijn kennis over de wereldeconomie astronomisch wel groter is dan de mijne, maar mijn dagelijks werk in een gebied, waar ik voortdurend in spreidstand sta tussen de hoofdstad, de Rand, Vlaanderen en Wallonië, leert mij dat waar onze gemeenschap momenteel aan werkt, de goede richting is om de Vlaamse patiënten en hun gezondheidszorg de beste dienst te bewijzen. En wees gerust, nu al zijn er veel anderstaligen die heel graag in ons systeem meegaan, en vele anderen zullen hen volgen.

Het “ wij – zij “ verhaal

De tijd dat “wij” het allemaal wisten is in Vlaanderen gelukkig voorbij, alhoewel nog niet helemaal. “Wij” zijn ondermeer de artsen die weten wat goed en slecht is voor de gezondheid van de patiënt. “Wij” zijn de ziekenfondsen die stellen alles te zullen doen voor hun patiënten en hun gezondheidsadvocaten beloven te zijn, maar in de praktijk van alle dag meer dan schromelijk falen.

“Wij” zijn de artsen en ziekenhuizen die alles weten en kennen over de geneeskunde en waarvan men de wijsheid, kennis en vaardigheid niet in twijfel mag trekken. “Zij” zijn vaak de patiënten die weinig of niks van geneeskunde kennen en lijdzaam de wet van de sterkste ondergaan.

“Zij” zijn ook alle niet-artsen en niet gediplomeerde paramedici die zo maar wat zeggen en doen rond geneeskunde zonder enige kennis ter zake. Maar “wij” zijn ook vaak de artsen, ons ziekenhuis, onze organisatie van verpleegkundigen, onze mutualiteit, en “zij” zijn dan de anderen, de concurrentie, waar wij zeker niets moeten mee delen, maar eerder meewarig moeten over doen.

Ja, het is moeilijk van het “wij – zij” verhaal over te stappen naar een samenwerking tussen “wij” en “zij”. En toch heeft Vlaanderen hier ook al weer grote stappen gezet. Er zijn samenwerkingsprotocollen in gebruik of in de maak en er zijn zorgmodellen op komst of in ontwikkeling.

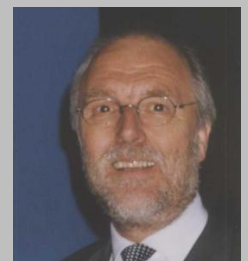
Onze gezondheidszorg is een zorg in beweging geworden waarbij allerlei processen aan de gang zijn. Kwaliteitsmeting, registratie, effectiviteitsstudies en andere trajectoefeningen tonen dat wetenschappelijke onderbouw ons handelen gaat ondersteunen en verbeteren. Er bestaat dus geen “wij – zij” in ons gezondheidszorgproces, maar alleen een “wij allen samen” en dit heeft Vlaanderen steeds beter begrepen.

Tot slot is er de gezondheidskloof:

Enkele jaren geleden werd algemeen aanvaard dat een op tien van de inwoners in ons land onder de armoedegrens leefde. Men kon vertellen dat in een aantal grootsteden die aantallen in bepaalde wijken zelfs tot het dubbele konden oplopen. Nu weet men zeker dat dit gaat over 1 op 5 en zelfs in sommige regio's over 1 op 4 inwoners. Onderzoek wees intussen uit dat dit niet enkel een grootstedelijk probleem is maar dat de verdoken armoede op het “Vlaamse Platteland” in sommige regio's nog schrijnender is. Deze mensen staan 's morgens op, niet met de vraag: “wat gaan we vandaag eten”, maar wel met de vraag “waar vinden wij vandaag eten” en naar de dokter gaan is meestal helemaal niet aan de orde.

VGV – VVMV heeft hier recent nog een belangrijk congres over gehouden en toch maak ik nog steeds studiedagen mee van ziekenfondsen, verpleegkundigenverenigingen en universiteiten waarin er geen woord valt over de gezondheidskloof, de armoedegrens, de multiculturaliteit, de jongerenwerkloosheid of over de 50% jongeren die geen diploma halen. Men is nog vaak bezig met “wij” die het ondanks alles toch niet slecht doen, hard werken en goede resultaten kunnen voorleggen. Dat de kindersterfte in Brussel intussen het niveau bereikt van de laagste Oost-Europese economieën gaat hen voorbij. Laat ons snel gaan voor deze geïntegreerde en gecoördineerde zorg binnen een goed gestructureerde gezondheidszorg.

Vlaanderen wijst de weg, ook in onze hoofdstad. Organisaties zoals VGV - VVMV hebben hier nog een belangrijke taak te vervullen.

Chris Geens

VGV-MEDEDELINGEN

PERSBERICHT VAN HET VLAAMS GENEESKUNDIGENVERBOND (VGV) OP 11 DECEMBER 2013: De beslissing om de contingentering in medische knelpuntsectoren af te schaffen moet vernietigd worden

De Raad van Bestuur van het Vlaams Geneeskundigenverbond (VGV) heeft kennis genomen van de beslissing van minister L. Onkelinx en van de federale ministerraad om de beperking van het aantal artsen af te schaffen voor de specialisaties huisartsgeneeskunde, kinder- en jeugdpsychiatrie, acute geneeskunde, urgentiegeneeskunde en geriatrie.

Het VGV verzet zich tegen die beslissing om volgende redenen:

- Die beslissing is in de eerste plaats een middel om de afgestudeerden aan Franstalige universiteiten, die het contingent veel talrijker overschrijden dan aan Vlaamse kant, aan een RIZIV-nummer te helpen.
- Daardoor zal de overstroom van Franstalige artsen naar de Vlaamse Rand rond Brussel en dieper in Vlaanderen verder stijgen.
- Daardoor zal de overstroom van Franstalige artsen naar de niet-curatieve sector, voor functies waarvoor een diploma van arts vereist is, verder toenemen: bvb. voor adviseurs voor ziekenfondsen, de farmaceutische sector, de ambtenarensector. Daardoor zullen de Nederlandstalige afgestudeerden minder kansen krijgen.
- Ingrijpende maatregelen in de contingentering veronderstellen de opstelling door de overheid van een artsenkadaster, waarop we reeds jaren wachten.
- Een betere invulling van de knelpuntsectoren is aan Vlaamse kant reeds bezig.
- De invulling van de knelpuntsectoren wordt beter bereikt door verhoging van hun aantrekkelijkheid.
- De vraag kan gesteld worden of de afschaffing van de contingentering voor de knelpuntsectoren een stap is naar de volledige afschaffing van de contingentering.

Het VGV stelt zijn hoop op het geplande overleg met de ministers Pascal Smet en Jo Vandeurzen om de beslissing van minister Onkelinx en de federale ministerraad terug te schroeven.

Namens de Raad van Bestuur van het VGV,
Dokter Jan Dockx, voorzitter
www.vgv.be

Voor meer details: zie bijlage (“Contingentering: de nieuwe truc van minister Onkelinx”) en verslag VGV-symposium “Contingentering: zegen of vloek?” (<http://www.vgv.be/pdf/nper/Periodiek%20jan%20feb%20maa%202013.pdf>)

Premier Di Rupo en zijn ministers hebben zichzelf na twee jaar regeren in de bloemetjes gezet. ... Maar ze zouden toch minstens mogen weten dat het aantal faillissementen dit jaar een absoluut record bereikt heeft: elke maand gingen meer dan 1.000 bedrijven over de kop en dat kostte ruim 25.000 jobs. Ze zouden toch ook moeten beseffen dat de werkloosheid in ons land dit jaar drie keer sneller steeg dan het gemiddelde van de eurozone.

Erwin VERHOEVEN - HET LAATSTE NIEUWS - 04/12/13

Bij de Vlaamse partijen, ook de regeringspartijen, is er geen tevredenheid te bespeuren over het sociaal-economisch beleid en de aanpak van de concurrentiekracht.

Guy TEGENBOS - DE STANDAARD - 07/12/13

25 mei is voor mij een sleutelmoment. ... Als er dan geen coalitie uit de bus komt die het land anders wil besturen dan wat wij tot vandaag meemaken, voorspel ik het einde van het Belgische model.

Michel DELBAERE, voorzitter VOKA - 't PALLIETERKE - 25/12/13

Maar in België is de machteloosheid groter dan elders, omdat we met twee landsdelen zitten die verregaand verschillend zijn. Kijk naar het onderwijs. Het Vlaams onderwijs kan zich meten met de wereldtoppers. Het Franstalig onderwijs hoort ergens bij de ontwikkelingslanden thuis. Bovendien denken we in beide landsdelen totaal anders over politiek: in Vlaanderen domineert een centrumrechtse ideologie, in Wallonië een centrumlinkse.

Etienne VERMEERSCH - DE TIJD - 28/12/13

Door de verdwazing en de stompzinnigheid van bepaalde mediakanalen zit een grote groep mensen als konijnen voor hun lichtbak. Ze geraken er maar niet weg.

Stefan HERTMANS, schrijver - DE TIJD - 28/12/13

OVV-MEDEDELINGEN

OVV-BRIEF NAAR DE VLAAMSE FEDERALE MINISTERS OVER DE NIEUWE BIJZONDERE FINANCIERINGSWET (03.12.13)

Betreft: de nieuwe bijzondere financieringswet

3 december 2013

Mijnheer/Mevrouw de Minister,

Sinds we in 2010 kennis genomen hebben van het regeerakkoord maken we ons grote zorgen over de financiële gevolgen van de zesde staatshervorming en van de nieuwe bijzondere financieringswet. Getuige daarvan is de tiende vraag in onze evaluatie van de zesde staatshervorming (zie bijlage: Vragen&antwoorden2011).

Ons vermoeden dat Vlaanderen zwaar zou verliezen ten gevolge van de nieuwe bijzondere financieringswet werd bevestigd door de studie van Vives-briefing van juni 2013: De hervorming van de BFW: een beoordeling van zijn gevolgen voor het Belgische begrotingsfederalisme¹.

Nu krijgen we verdere bevestiging van ons vermoeden vanuit Franstalige hoek, namelijk door de studies van het Centre de recherches en économie régionale et politique économique (Cerpe – Université de Namur) en het Département d'économie appliquée de l'Université libre de Bruxelles (Dulbea), waarvan de resultaten besproken worden in bijgevoegde artikels uit La Libre Belgique en Le Soir.

Graag hadden we van u een verduidelijking van deze cijfers. Mogen we u daarom vragen of de wetten die zullen leiden tot dit zwaar verlies voor Vlaanderen reeds gestemd zijn en of u deze wetten goedgekeurd hebt? Welke maatregelen zult u of uw partij nemen om de schade voor Vlaanderen te beperken?

Met vriendelijke groeten,
Namens het Dagelijks Bestuur

Robrecht Vermeulen
voorzitter

3 bijlagen: vragen&antw2011.pdf
LLB grande perdante.pdf
LS_2013_11_15.pdf

1-<http://www.econ.kuleuven.be/VIVES/publicaties/briefings/BRIEFINGS/briefing-evaluatie-nieuwe-bfw-8.pdf>

Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen – Passendalestraat 1A – 2600 Berchem
Telefoon: 03 320 06 31 ■ Fax: 03 366 60 45 ■ E-post: secretariaat@ovv.be
Bezoek onze webstek: www.ovv.be

BOODSCHAP VAN AK-VSZ

Jaarlijks vloeien ongeveer 12 miljard euro weg uit Vlaanderen naar Wallonië en Brussel. Spuwen in de hand van wie je een cadeau geeft is niet netjes. Dat doen nochtans de Franstalige politici die ijveren voor afbraak van de taalwetten in Brussel, voor aanhechting van de zes facilitéitengemeenten bij Brussel, en voor verfransing van gans Vlaams-Brabant. (zie ook: www.akvsz.org)

BINNENLAND:

Bruegelland (tot 27.03) Stedelijk Museum Wuyts-Van Campen en baron Caroly, F. Van Cauwenberghstraat 14, Lier.

Een honderdtal werken uit het KMSKA tonen hoe Pieter Bruegel de Oude voor latere kunstenaars eeuwenlang een bron van inspiratie is geweest over boeren en buitenlui in het landelijk Vlaanderen.

www.lier.be, www.bruegelland.be

Rik Wouters en Co. Hoogtepunten (tot 31.12) Stedelijk Museum Schepenhuis, Steenweg 1, Mechelen.

Ondanks zijn korte artistieke loopbaan liet Rik Wouters een fantastisch oeuvre na. De tentoonstelling omvat 26 schilderijen, 66 virtueuze aquarellen, tekeningen en 19 beelden. Het is wellicht de meest representatieve verzameling ter wereld van Rik Wouters. De tentoonstelling wordt jaarlijks aangevuld met een tijdelijke presentatie.

De collectie van het KMSKA en Stedelijke Musea van Mechelen.

www.mechelenbe/stedelijkemusea. www.rikwouters.be
uit@mechelen.be

Het Lam Gods, meesterwerk van de gebroeders Van Eyck (tot 31.12.17) Museum voor Schone Kunsten, Citadelpark, Gent; Caermersklooster Provinciaal Cultuurcentrum, Vrouwebroerstraat, Patershol 6, Gent

Gedurende de volgende jaren kan het publiek stap voor stap de restauratie volgen met een permanente tentoonstelling in de Eerste Wandelgang; de Houten Trapruimte en in de Tweede Wandelgang: een wisselende tentoonstelling.

www.caermersklooster.be

Moderne kunst uit het interbellum (tot 01.01.17) FeliXart Museum, Kuikenstraat 6, Drogenbos.

Expositie over de bruisende kunstwereld tijdens het interbellum van abstractie tot expressionisme. Eveneens van de Vlaamse modernist Michel Seuphor (tot 09.03.14)

www.felixart.org

Het Gulden Cabinet: Koninklijk Museum bij Rockox te gast (tot 31.01.2016) Museum Rockoxhuis, Keizerstraat 12, Antwerpen.

Reconstructie van de weelde van de verdwenen stadspaleizen uit het 17de eeuwse Antwerpen.

De patriciërswoning van burgemeester en mecenas Nicolaas Rockox is omgetoverd tot een luxueus kunstkabinet met meer dan 100 topstukken van oude meesters uit de collectie Van het Koninklijk Museum zoals Memling, van Eyck, Van Dyck, van der Weyden, Fouquet en Rubens. De opstelling wordt aangevuld met 15 vriendenboekjes of Alba Amicorum uit de 16de en 17de eeuw, met dat van Rockox zelf. Verschillende zijn prachtig verlucht (tot 15.12.13).

Op 22 februari zal ter gelegenheid van de Algemene Vergadering een geleid bezoek aan dit museum en de Keizerskapel plaatsvinden met nadien de vergadering in de crypte. Daarna volgt het diner in het Hof Van Liere.

www.rockoxhuis.be publiekswerking@kmska.be
www.hetguldenkabinet.be

De Modernen. Duo's (tot 20.04) Koningin Fabiolazaal, Jezusstraat 28, Antwerpen.

De provincie Antwerpen heeft een rijke collectie 19de – 20ste eeuwse kunst die meestal voor het grote publiek verborgen blijft. In deze tentoonstelling gaan de mooiste stukken uit deze collectie in dialoog met schilderijen, tekeningen en prenten uit de verzameling van het KMSKA.

publiekswerking@kmska.be www.kmska.be

Reünie. Van Quinten Metsijs tot Peter Paul Rubens (tot 31.12.17) Meesterwerken uit het Koninklijk Museum terug in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, Handschoenmarkt, Antwerpen.

Acht van de mooiste altaarstukken uit de museumcollectie schitteren opnieuw op hun oorspronkelijke locatie, naast acht altaarstukken uit de vaste collectie van de kathedraal.

publiekswerking@kmska.be www.dekathedraal.be

Academia Intra Muros (tot 02.03) Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen, Mutsaardstraat 31, Antwerpen.

Tentoonstellingen die kaderen in de viering van 350 jaar.

www.happybirthdaydearacademie.be

Kerry James Marshall –Painting and other stuff (tot 02.02) Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen, Leuvenstraat 32, Antwerpen.

De grootste tentoonstelling van Marschalls werk ooit.

www.muha.be

Happy Birthday Dear Academie (tot 16.02) Modemuseum Provincie Antwerpen, Nationalestraat 28, Antwerpen.

Verschillende aspecten van de Antwerpse Modeafdeling doorheen haar eerste 50 jaar belicht.

www.momu.be

Sculptuur na 1945 – De keuze van de conservatoren. (tot 09.03) Museum voor Moderne Kunst, Koningsplein (ingang Regentschapstraat 3), Brussel.

Expo van werken uit de verzameling moderne sculptuur van 1945 tot vandaag.

www.fine-arts-museum.be

Van Broodhal tot Museum van de Stad – Acht eeuwen Brusselse geschiedenis (tot 20.04) Museum van de Stad Brussel, Grote Markt, Brussel.

Archiefstukken, gravures, beeldhouwwerken en fotomateriaal schetsen de lotgevallen van de Broodhal.

www.brucity.be

Lang leve de TV (tot 27.04) Kunsthal Sint-Pietersabdij, Sint-Pietersplein 9, Gent

Een selectie van legendarisch geworden televisieprogramma's.

www.sintpietersabdijgent.be

Oorlog en trauma (tot 29.06) Museum Dr. Guislain, Jozef Guislainstraat 43, Gent.

Van shellshock tot posttraumatisch stresssyndroom, van een strikt militaire context tot aandacht voor de diepe trauma's in het leven van alledag vanaf 1914 tot nu.

Soldaten en psychiaters 1914 – 1918 en de rol van de psychiatrie in de verschillende conflicten tijdens de 20ste eeuw.

www.museumdrguislain.be

KMSKA te gast (tot 01.07.17) Museum voor Schone Kunsten Gent, Citadelpark, Gent.

Zestien topwerken uit de vaste collectie van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen.

www.mskgent.be

Michiel Coxcie-De Vlaamse Rafaël (tot 23.02) M-Museum Leuven, Leopold Vanderkelenstraat 28, Leuven. Hulde aan de Vlaamse Rafaël met een overzicht van zijn veelzijdig oeuvre.

www.mleuven.be

Oorlog en trauma – Medische zorg in de Eerste Wereldoorlog (tot 30.06) In Flanders Field Museum, Lakenhallen, Grote Markt 34, Ieper.

De organisatie van de algemene medische zorg aan het front tijdens WO I.

www.inflandersfields.be

Ramayana (tot 18.05) Jubelparkmuseum, Jubelpark 10, Brussel

Miniaturen (101) uit de rijke verzameling van het National Museum van New Delhi over het heldendicht van Rama.

De Indiase kunstenaars zijn grootmeesters in het schilderen van mens en natuur.

www.kmkg-mrah.be

Tentoonstelling Géricault. Fragmenten van mededogen (22.02 tot 25.05) Museum voor Schone Kunsten, Citadelpark, Gent.

In 1908 kochten de Vrienden het schilderij Fou Assasin aan. Wijlen Robert Houzee heeft doorheen zijn hele loopbaan een retrospectieve willen organiseren over de vier andere portretten uit dezelfde reeks. Géricault was een scherpzinnige observator van de mens in zijn dagdagelijks bestaan, die hij met veel mededogen en empathie in zijn doeken wist vast te leggen. Er is tevens werk van Füssli, Goya, Delacroix en Menzel. Het beroemdste werk van Géricault, *Het vlot van de Medusa*, een uitstekende kopie van Ronjat uit 1859 (bij het origineel in het Louvre gaat het pigment langzaam verloren omwille van het gebruik van verf op basis van bitumen), zal er eveneens aanwezig zijn.

Museum.msk@gent.be

Fin-de-Siècle Museum: opening Regentschapstraat 3, Brussel.

Voor het ontstaan van de moderne kunst was er een kolkende periode waarin artiesten experimenteerden met nieuwe vormen en ideeën. Deze kunst was een vlucht in de schoonheid, de wereld van de droom en de verbeelding van de ongerepte natuur.

www.fine-arts-museum.be

Gelinkt: de collectie netwerk (tot 02.03) Design museum Gent, Jan Breydelstraat 5.

Dertig jaar design verzamelen. Tevens een tentoonstelling over de Venetiaanse familie van glaskunstenaars Seguso.

www.designmuseumgent.be

Ukiyo-e, Meesterwerken van de Japanse prentkunst (28.03 tot 08.06) Jubelparkmuseum, Jubelpark 10, Brussel.

Deze beroemde prentkunst kende in Japan in de 17de eeuw een spectaculaire opgang om te kunnen voldoen aan de vraag van de steeds rijkere bevolking in Edo (het huidige Tokio). Ruim 400 prenten werden geselecteerd uit de wereldvermaarde verzameling van de Koninklijke Musea met meer dan 7.500 prenten.

www.kmkg.be

SAX 200 (08.02 tot 11.01.15) Muziekinstrumentenmuseum, Hofberg 2, Brussel

Grootste tentoonstelling ooit van muziekinstrumenten verbonden aan A. Sax ter gelegenheid van zijn 200ste verjaardag. Hij was een geniaal instrumentenbouwer met dezelfde betekenis voor blaasinstrumenten als Stradivarius voor de viool.

www.mim.be

Italiaanse en Franse tekeningen van de 16de tot de 18de eeuw (25.02 tot 18.05) Regentschapstraat 3, Brussel

Kennismaking met meesterwerken van kunstenaars, werkzaam in de toenmalige kunstencentra, zoals Firenze, Bologna, Genua, Rome en Parijs.

www.fine-arts-museum.be

Jan Vanriet – Gezichtsverlies (tot 30.03) Kazerne Dossin, Goswin de Stassartstraat 153, Mechelen.

De familiegeschiedenis van schilder en dichter Vanriet is nauw verweven met WO II, stalinisme en nazisme en zijn werk is doordrongen van de gewelddadige geschiedenis van de twintigste eeuw.

www.kazernedossin.eu

Meesters van het expressionisme (tot 15.03) Belfius, Pachecolaan 44, Brussel

Tentoonstelling over topschilders als Permeke, Van den Berghe en De Smet.

www.belfius.be

Zurbaran – Meester uit de Spaanse Gouden Eeuw (29.01 tot 25.05) Paleis voor Schone Kunsten, Ravensteinstraat 23, Brussel.

Voor het eerst in België een overzicht van de beroemde Spaanse barokschilder op dezelfde hoogte als Murillo en Velazques.

www.bozar.be

Op 24 mei bezoekt het VGV de tentoonstelling van Francisco de Zurbaran in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel.

Michaël Borremans – As sweet as it gets (22.02 tot 03.08) Paleis voor Schone Kunsten, Ravensteinstraat 23, Brussel.

Een overzichtstentoonstelling met een honderdtal werken uit de voorbije veertien jaar.

www.bozar.be

Goden, graven en farao's – het Oude Egypte in het exlibris (tot 23.03) Zwijgershoek 14, Sint-Niklaas.

Ex libris bieden verrassende nieuwe beelden van de geschiedenis, de cultuur en godsdienst in het oude Egypte.

www.sint-niklaas.be

Wie het belang ontkent van een grondige kennis van het Nederlands voor alle kinderen in Vlaanderen, zou je moeten aanklagen wegens kindermishandeling. ... Te veel inwijkelingen kennen onze taal te weinig en begrijpen soms slechts de helft van hun schoolboeken en wat de leraar vertelt.

Peter DE ROOVER - 't PALLIETERKE - 25/09/13

BUITENLAND:

Amsterdam

- Hermitage: Gauguin, Bonnard, Denis. Een Russische liefde voor Franse kunst (tot 28.02.14). www.hermitage.nl
- Stedelijk Museum, Kazimir Malevitsj (tot 02.02.14) www.stedelijkmuseum.nl

Amstelveen

- Cobra Museum voor Moderne kunst: cobra en Plein-air – een zomer vol cobra (tot 01.09.14) www.amsterdamsuitburo.nl

Parijs

- Musée d'Art Moderne de la ville de Paris: Decorum – Tapis et tapisseries d'artistes (tot 09.02.14) www.mam.paris.fr/en/exhibitions.

Lens

- Louvre Lens: De Etrusken en de Middellandse Zee. De stad Cerveteri (tot 10.03.14). www.louvreens.fr

Jan Dockx

De ECMA OP ZOEK NAAR VERTOLKERS VOOR DE TOEKOMST.

De *European Chamber Music Academy* - ECMA - is een Europese stichting op zoek naar getalenteerde kamermuziekensembles, kwartetten en trio's, die de belofte in zich dragen om gevestigde waarden door te geven. Zij heeft de ambitie kamermuziek te promoten door jonge klassieke musici gelegenheid te bieden hun solistisch talenten te ontwikkelen. Voor jonge kamermuziekvertolkers is ECMA een haast noodzakelijke stap of tussenstap, in het bijzonder voor beoefenaars van de kwartetdiscipline. ECMA wordt erkend en gewaardeerd door alle kamermuziekactoren.

Reeds meer dan een halve eeuw herbergt het zuidfranse stadje Prades in het departement Pyrénées Orientales het Pablo Casals Festival, beroemd omwille van de grote aandacht voor de kamermuziek. Ook Belgische solisten als Jean-Claude Vanden Eynden en Véronique Bogaerts zijn er regelmatig te gast. Op verzoek van ECMA zijn in de schaduw van het machtige en emblematische Canigoumassief - symbool van het trotse Catalonië - zeven sessies gepland, trio's en kwartetten. Zij zullen eerstdaags wellicht tot de top van de toekomstige generatie 'chambristen' behoren. De deelnemers zullen er van de adviezen van de allergrootste vertolkers kunnen genieten. Deze vorming is bijzonder intens en complementair, ondermeer door

verdieping in muziekgeschiedenis, studie van toondichters, hun oeuvre en interpretatie: een bevoorrechte situatie om toe te treden tot de kleine cirkel van topformaties in een selecte wereld.

Prades dankt deze uitverkiezing aan de grote figuur van de cellist Pablo Casals en aan het jaarlijkse eminente programma in augustus. Deze muzikereus keerde Franco de rug toe. Hij vestigde zich in Prades, waar hij zich rond 1950 omringde met de grootste kamermuziekvirtuozen van zijn tijd. Aldus trok hij een neus naar het Spaanse dictatoriale regime. In de winterperiode wijkt het Pablo Casals Festival uit naar Parijs. Tweejaarlijks wordt een prijs voor compositie uitgeschreven. Klarinettist Michel Lethiec is er de artistieke directeur.

Voor meer informatie: Festival Pablo Casals - 33 rue de l'Hospice, BP 50024, 66502 Prades Cedex

E-mail: contact@prades-festival-casals.com

tel. 0033468 96 33 07

www.prades-festival-casals.com

Luc Schaefferbeke

Kunstenaars moeten zich soms vragen durven stellen. Als een bakker een brood bakt dat niemand lust, zal zijn bakkerij niet lang openblijven. Ook al roept hij luid dat hij zijn tijd ver vooruit is en dat de mensen over tien jaar zijn brood wel zullen lusten. ... Ik denk dat zijn brood niet te vreten is.

Jan VERHEYEN, filmregisseur - www.knack.be - 02/10/13

Vergeet niet dat het nationaal-socialisme door veel van de toenmalige Duitse ondernemers werd ondersteund. In tijden van crisis hebben minder intelligente ondernemers vaak de neiging om naar sterke, rechtse waarden te zoeken.

Philippe MOUREAUX, PS-senator - DE TIJD - 04/01/14

Economisch zijn we meer op Duitsland gericht. Maar het beleid kopiëren we van Frankrijk. ...Vanwaar die schizofrene houding? Het heeft te maken met de structuur van ons land: half Germaans, half Latijns. Het economische zwaartepunt ligt in het noorden, dat op Duitsland is gericht. Maar het beleid wordt bepaald in Brussel, waar de Franstalige stem zwaar doorweegt.

Stefaan MICHIELSEN - DE TIJD - 04/01/14

Onze publieke uitgaven in de gezondheidszorg groeien, over alle decennia van beleidsverandering heen, met gemiddeld 4 procent per jaar. Dat is het dubbele van onze gemiddelde economische groei. ... Maar hoe betalen we die vooruitgang wanneer het geld op is? Dat is de cruciale vraag die zowat alle westerse landen moeten beantwoorden.

Marc DE VOS, directeur Itinera en docent UGent - DE TIJD - 31/12/13

ONGEBONDEN BEST - NELLY MAES**VROUW EN VLAAMS
ALAIN DEBBAUT**2013; 276 blz.; 17 x 22 cm.;
geïllustreerdUitg. Pelckmans, Kalmthout
www.pelckmans.be**ISBN: 978 90 289 6833 2**

Prijs: € 24,25

Bespreker: Piet Hein Jongbloet

De auteur heeft vele gesprekken gehad met Nelly Maes zelf, de gedreven voorvechtster van Vlaamse - en vrouwenemancipatie. Daarnaast is hij met vele *compagnons de route* gaan praten, zoals Freddy Willockx, Vic Anciaux, Hugo Coveliers, Lieven Dehandschutter, Bart Staes, Bert Anciaux. Zij hebben meestal andere wegen gevolgd en met de hoofdfiguur gebotst, zoals het gaat in de partijpolitiek. Toch zijn ze allen positief over de "Rode Nelly" of, zoals vernoemd in de Waalse pers "de Vlaamse Passionaria". Dit geeft een rijk geschakeerd beeld van deze kleurrijke politica.

In de Volksunie en later in 'Spirit' is het gelopen zoals het is gelopen. Daar valt niets meer aan te veranderen, laat staan te herbeginnen, maar het is niet altijd verlopen zoals had gekund. De Egmontperiode als het verre begin van de uiteindelijke scheuring van de VU wordt uitvoerig beschreven. In het begin adoorde zij Schiltz om zijn talenten, zijn analyses en visie, maar zijn persoonlijke ambities en *alleengänge* blijken uiteindelijk de partij te hebben ontwricht. De latere opsplitsing en het uitzwermen van de vele getalenteerde jongere VU-politici in allerlei richtingen zijn voor de lezer verdrietig om opnieuw te beleven.

Voor de meesten onder ons die dit politieke proces van zelfstandigheid van Vlaanderen hebben meegemaakt is dit een verrijkend boek, omdat je het hele proces van binnenuit meemaakt samen met alle emoties van de hoofdfiguur.

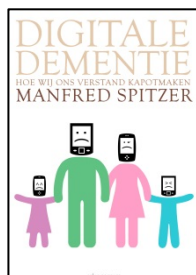
DIGITALE DEMENTIE**MANFRED SPITZER**2012; 352 blz.; 13,5 x 21 cm.; grafieken
en illustraties in zwart-wit

Uitg. Atlas Contact Amsterdam/Antwerpen

ISBN 978 90 450 2433 2

Prijs: € 19,95

Bespreker: Jan Dockx

Op een interessante manier wordt uiteengezet wat de overvloed aan digitale media met onze hersenen doet, meer bepaald met ons geheugen. We staan er vaak niet bij stil hoe eenvoudig het leven is geworden. Altijd en overal hebben wij een zee van informatie binnen handbereik, maar wij beseffen ook niet hoe deze digitale evolutie wel eens negatieve gevolgen zou kunnen hebben. Spitzer waarschuwt voor de gevolgen van overdadig gebruik van digitale media en vooral ouders om hun kinderen te vroeg in contact te brengen met de nieuwe media. Overdadig gebruik van pc's en smartphones leidt tot vervlaking van onze hersenen, omdat we steeds minder intellectuele inspanningen leveren om informatie te vergaren. Hierdoor wordt het menselijk brein 'lui' en wordt het moeilijker in het geheugen informatie op te slaan. Het boek is goed

onderbouwd, maar een wetenschappelijk werk kan het niet worden genoemd. De auteur geeft bij de resultaten te vaak zijn eigen mening. Dit maakt het boek wel zeer leesbaar. Op een ontspannen manier krijg je als het ware een rondleiding door de hersenen.

**STIEFBROEDERS
ZUID-NEDERLANDSE LETTEREN
EN NATIEVORMING ONDER
WILLEM I****JANNEKE WEIJERMARS**

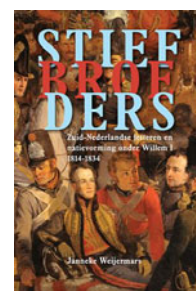
2012; 423 blz.; 24,5 x 17 cm.; geïllustreerd; gebonden

Uitg. Verloren Hilversum

ISBN 978 90 8704 310 0

Prijs: € 35,-

Bespreker: Piet Hein Jongbloet

Dit boekwerk komt op tijd, nu de spanningen omtrent de Belgische 1830-constructie zich ophopen en Vlaanderen zijn nieuwe plaats in Europa opzoekt. Er is behoefte aan meer objectieve informatie over de mislukking van de hereniging van de Zuidelijke en Noordelijke provincies. Twee eeuwen Spaanse en Oostenrijkse contrareformatie en, als klap op de vuurpijl, twintig jaar inlijving in het Franse keizerrijk, hadden bij de Vlaamse bevolking het besef bij de Nederlanden te horen, nog niet uitgewist. Toen Napoleon in 1815, na zijn ontsnapping op Elba, de Nederlanden opnieuw binnenviel, sloten veel Vlamingen zich bij de Nederlandse troepen aan, een aanzienlijk deel van de Walen koos Napoleons kant!

Willem I nam de hereniging van de Nederlanden zeer ter harte, maar op dit ogenblik bleek die nog niet mogelijk! Afgezien van de aanwezige Franstalige minderheid bleven er voldoende ingrediënten voor mislukking over: *Vlaems/Hollands*; katholiek/protestants; analfabetisme/ geletterdheid; geen/ wel officiële spelling; hang naar Ancient régime/ verlichtingsidealen. De Gentse bisschop De Broglie, Frans edelman van origine, had reeds in 1814 zijn voorkeur voor aansluiting van de Zuidelijke Nederlanden met Frankrijk laten blijken. En naar aanleiding van de grondwet in 1815 waarschuwden de bisschoppen in het Zuiden dat '*onlusten konden uitbreken vergelijkbaar met de godsdiensttwisten, die de eenheid van de Lage Landen in de zestiende eeuw hadden teniet gedaan*'.

In het Noorden werd de éénwording toegejuicht, maar de mentaliteit bleef er bedenkelijk: Karel van Hoogendorp, adviseur en later minister van Willem I noteerde: "*Il faut de toute nécessité, que les Pays-Bas demeurent Puissance maritime et Puissance protestante.*" In het Zuiden bracht de hereniging veel vreugde te weeg, vooral bij Vlaamse liberale taalminnaren, o.a. Jan-Frans Willems, voorman '*van de nieuwe tijd*'! Voor hem bleef het verlangen naar Brabantse én Vlaamse eigenheid bestaan. Voor anderen werd de Noord-Nederlandse literatuur de norm, waaraan moest worden voldaan.

In drie tijdsgewrichten: 1814-1819; 1825-1830 en 1830-1834 overziet de auteur de sturende inspanningen en mislukkingen van Willem I inzake onderwijs, godsdienst, literatuur (spellingskwestie), genootschapscultuur, boekbedrijf, literatuur, literaire kritiek, enz.. De conclusie van Weijermars luidt: Willem I's regering, *zijn taal-, cultuur- en onderwijspolitiek zijn een allesbeslissend reddingsmoment geweest voor de Nederlandse taal in het Zuiden*. De schrijvende godsdienstkwestie en vooral de obstructies van

de bisschoppen in het Zuiden zijn een voortdurende belemmering geweest voor de eensgezindheid.

Als Noord-Nederlandse is J. Weijermars, - wat wij hier niet gewend zijn - een zeer objectief waarnemer, wellicht als gevolg van haar promotiejaren in Antwerpen. Zij is er wonderwel goed in geslaagd zich in te leven in de complexe sociaal-culturele taalgrens in Vlaanderen en in de minachting bij de Franstaligen voor het Nederlands. Hierdoor moesten de Vlamingen zich voortdurend bewijzen, ook tegenover het Noorden, na zijn gouden eeuw, zijn Vondel, Hooft, Huygens, enz.. Voor de Vlaamse lezer is de tragische mislukking geen opbeurende lectuur. Een meer vulgariserende uitgave kan een leuke non-fictie roman opleveren en zeer welkom zijn!

**DE BONOBO EN DE TIEN
GEBODEN
MORAAL IS OUDER DAN DE
MENS**

FRANS DE WAAL

2013; 2^e druk; 286 blz.; 15 x 23 cm.; rijk geïllustreerd

Uitg. Atlas Contact; www.atlascontact.nl

ISBN 978 90254 3863 0 NUR 320

Prijs: € 24,95

Bespreker: Piet Hein Jongbloet

De auteur, geboren in 'Den Bosch (1948), is bioloog en sinds 1981 hoogleraar psychologie aan de *Emory University* (Atlanta) en directeur van het *Living Links Center* van het *Yerkes Primate Center*. Zeer geïnspireerd door de schilderijen van zijn stadsgenoot Hieronymus Bosch is hij een pionier op het gebied van samenwerking en conflict-beheersing bij knaagdieren, dolfinen, olifanten en mensapen, maar vooral bij onze dichtste verwanten, chimpansees en bonobo's. Hij trekt parallellen tussen het gedrag van primaten en mensen. In 2007 verkoos *Time* hem tot een van de invloedrijkste personen ter wereld en in 2011 bestempelde *Discover* hem als een van de 47 *Great Minds of Science*. Hij behield zijn contacten met collega's in Nederlandse en Vlaamse zoo's (Antwerpen en Plancendaal) en ook zijn empathie met Vlaanderen onder de Spaanse inquisitie met haar extremen van religie.

Hij observeerde de hiërarchie en sociale relaties onder primatengemeenschappen: troostgedrag, spijtbetuigingen als drijfveer voor verzoening, zorg voor gehandicapten, begrafenisrituelen, enz.. Het uitgebreide stelsel van ge- en verboden heeft de weg geplaveid naar ons gevoel van rechtvaardigheid en mensenmoraal als spil van impulsbeheersing. *Altruïsme* gebaseerd op *empathie* of het vermogen om in de huid van de ander te kruipen is de voorbode van onze morele regels, veel ouder dan de mensheid zelf. Waarom gaan wij er niet van uit dat menselijkheid en zelfbeheersing bij ons zijn ingebouwd? Wij herkennen die waarden als nastrevenswaardig en hebben God niet nodig om te verklaren "hoe wij gekomen zijn waar wij ons vandaag bevinden". Religie is niet door de mens gemaakt, maar gaat aan hem vooraf. *Steun* verlenen en *schade* vermijden (*de twee s'en*) zijn diep verankerd in onze hersenstam. Deze morele wetten zijn ook niet onveranderlijk, maar evolueren naargelang de omstandigheden. Een ernstige les voor onze Vlaamse politici: loyaliteit en harmonie worden nagestreefd binnen de gemeenschap en ons vermogen om onbekenden aardig te vinden en altruïstisch te zijn mag niet worden overschat!

Ons rechtvaardigheidsgevoel en moraliteit zijn dus van binnenuit gedictieerd en 'geen dunne *vernislaag*, die nodig

is om onze ware aard te verhullen'. Zij zijn ook 'geen product van onze veel geprezen rationaliteit'. De auteur viseert hierbij de verstokte atheïsten, zoals Dawkins en de zijnen ('*selfish gene*') en Skinner ('*operante conditioning*'). Zij kunnen zich niet onttrekken aan het dilemma van een bestaande semireligieuze moraal. De waan dat wetenschap licht zou werpen op het onderscheid tussen goed en kwaad geldt als toppunt van arrogantie. Hij verwijst naar de aberraties vóór, tijdens, maar zelfs na WO II, zoals de sterilisatiewetten t.a.v. geestelijk en lichamelijk gehandicapten, die werden gerechtvaardigd door wetenschappelijke theorieën! 'De wereld is niet beter af met priesters in witte jassen dan met priesters in habijt'. Ook *Creationisme* en *Intelligent design* als nieuwe varianten worden op de korrel genomen. Er is geen onverenigbaarheid tussen religie en wetenschap. Integendeel: 'wetenschap is een kunstmatige, bedachte verworvenheid, religie is voor de mens even natuurlijk als lopen en ademen'. De grote religies werden bedacht om onze ingebakken morele wetten te ondersteunen.

De oorspronkelijke titel '*The Bonobo and the Atheist - In search of Humanism among the Primates*' vormt het kernbegrip van zijn boodschap: secularisatie vindt overal in Europa plaats, maar de morele gevolgen hiervan kunnen wij nauwelijks overzien. Zonder meer een zeer leerzaam boek over filosofie, antropologie, gedragsbiologie, wetenschapsgeschiedenis, evolutiepsychologie en de meest recente verworvenheden inzake genoomidentificaties. Een boek dat aanzet tot verbazing en bescheidenheid.

**FORENSISCHE ASPECTEN BIJ
(PARA)MEDISCHE
HULPVERLENING
RUDY MAES**

2013; 177 blz.; 17 x 24,5 cm;

Illustraties: zwart wit

Uitg. Acco, Blijde Inkomststraat 22

3000 Leuven

uitgeverij@acco.be - Webstek:

www.uitgeverijacco.be

ISBN 978-90-334-8985-3

Bespreker: Frank Goes

In de medische literatuur komt het thema van forensisch onderzoek na (para)medische hulpverlening vrijwel nooit aan bod. In veel gevallen zijn huisartsen, paramedische en medische hulpverleners, mensen van de thuiszorg, brandweermannen of leden van een medisch urgentieteam op de plaats waar zich een crimineel of gevaarlijk feit heeft voorgedaan als eerste aanwezig. De auteur is politiecommissaris en adjunct-diensthoofd van de rechercheafdeling van de lokale politiezone Brussel-Noord. Dit boek heeft een dubbel doel: enerzijds geeft het een bondig overzicht van wat politiediensten uitvoeren op de plaats waar zich een zwaarwichtig feit heeft voorgedaan; anderzijds worden voor niet-politionele interventieaanbevelingen gegeven om sporen-beveiligend op te treden en het gerechtelijk onderzoek in goede banen te leiden. Het boek leest niet als een trein maar is leerrijke lectuur met het oog op meer harmonie tussen (para)medische hulpverlening en forensisch onderzoek.

**WERELD IN WOORDEN -
GESCHIEDENIS VAN DE
NEDERLANDSE LITERATUUR
1300-1400**

FRITS VAN OOSTRUM

2013; 651 blz.; 17,5 x 24,5; rijk
geïllustreerd; gebonden

Uitg. Bert Bakker, Amsterdam

ISBN/ 978 90 351 3939 8

Prijs: € 55,00

Bespreker: Piet Hein Jongbloet

'*Geschiedenis van de literatuur uit Nederland en Vlaanderen*' bestaat uit negen delen. Twee ervan, '*Stemmen op schrift*' betreffende de 13^e eeuw en '*Wereld in woorden*', over de 14^e eeuw zijn geschreven door Van Oostrum (Utrecht). Deze 14^e eeuw wordt algemeen beschouwd als de '*waaninnige eeuw van Barbara Tuchman*', dit in verband met de talloze woelingen, oorlogen op Vlaamse bodem (Honderdjarige Oorlog), pestepidemieën ('de zwarte dood'), klimatologische rampen, hongersnoden en het verlies van geestelijk houvast ten gevolge van de kerkelijke schisma's in Rome. Toch was deze 14^e eeuw voor de Lage Landen in vele opzichten zeer opmerkelijk, een era van vernieuwing, herbronning, experiment en onmiskenbare moderniteit. Hiervoor waren meerdere redenen: Latijn, tot dan toe nog dominant, verloor gaandeweg zijn monopolie. Voor de leek ontstond er behoefte aan religieuze teksten in de volkstaal, zoals een lekenbijbel, liturgie, gebed en mystiek van hoog niveau (Jan van Ruusbroec, Hendrik van Veldeke, Jacob van Maerlant, Jan van Boendale). Velen hebben zich verzet tegen het gebruik van het Latijn, o.a. de anonieme monnik in Herne, die steeds vernoemd werd als de 'Bijbelvertaler van 1360' en een onafzienbaar oeuvre naliet. Deze '*eerste taalstrijd in Vlaanderen*' werd gevoerd tegen de orthodoxe geesten, die er van uitgingen dat men bij de gewone gelovigen dwaalleer zou bevorderen door in een ongewijde taal te schrijven over de subtielste zaken. Anderzijds was er ook de internationaal expanderende economie en handel, die de nodige registratie vereiste. Ook verloor het kloosteronderwijs terrein ten voordele van de stedelijke scholen, die golden als nieuwe broeiplaatsen. De opbloei van de Middelnederlandse volkstaal in de 14^e eeuw ging hand in hand met doorbraken van het handschrift naar cursief door beroepskopiisten of 'scribers', van het proza naar versvorm en perkament naar papier. De auteur ziet deze enorme opbloei van de letteren in de Duitse volkstaal als "*een prille republiek der letteren*".

Honderden details stammen uit recent speurwerk. Zij moesten worden opgediept uit hoeken en nissen, dikke verzamelhandschriften of nauwelijks geïnventariseerde fragmentsnippers. De middeleeuwse academische voorhoede in de Lage Landen bleek verbluffend internationaal en veelzijdig, zoals geïllustreerd door de enorme diversiteit aan teksten, genres en subgenres. Daarbij valt op dat "*in vele domeinen het Nederlands opmerkelijk vaak in de Europese voorhoede figureerde*". De geschriften gaan over geschiedenis, opvoeding, levensfilosofie, muziek, poëzie (met het Gruuthuse-handschrift als kroonjuweel en goudmijn), naast uitgewerkte toneelnotaties (de 'abele spelen'). Talloze thema's laten het licht schijnen op het reilen en zeilen van onze voorouders. Complete volkstalige traktaten handelden over geneeskunde. Zo is het '*Boec van medicinen in Dietsche*' een omnibus van ziekteleer, kruiden, receptbereiding, vrouwengeneeskunde, kinder-

ziektes, algemene epidemiologie, koorts, het verband tussen gezondheid en voeding, goede nachtrust, opgewekt humeur, enz., steeds geautoriseerd door Hippocrates, Galenus en Avicenna. Gesitueerd omstreeks 1300, zijnde 50 jaar vooraleer in Engeland het eerste heelkundeboek op schrift het licht zag, en 100 jaar vóór Duitsland. Vooral op het gebied van de chirurgie bestond er een areaal van oorspronkelijke of vertaalde geschriften, met in de marge, tekeningen van het instrumentarium, verwijzend naar de herkomst van het chirurgisch handboek van Albucasis, de Arabische arts die omstreeks 1000 in Cordoba praktiseerde. Als bestuurder krijgt Jan Van Boendale, secretaris van Antwerpen, hedendaagse allures vanwege zijn respect voor arbeid en handel en zijn pleidooien voor rechtvaardigheid als grondslagen voor wijs bestuur. Vergeleken met de geldende monarchale visies waren deze inzichten totaal nieuw, "*de eerste expliciete aanzetten tot het poldermodel*". Tot slot worden drie aparte milieus omstreeks 1400 onder de aandacht gebracht: 'het Hollandse hof', 'de Moderne Devotie' (rond Geert Grote) en 'Bruitend Brugge'. Voor wie oog heeft voor de geografische éénheid van het meest verstedelijkte gebied van het toenmalige Europa en de huidige versnippering van de volkstaal '*uten laghen landen*', is van Oostrums levenswerk ongemeen boeiend en een prachtig kijkboek.

DE SCHEMERPOORT

JEANETTE WINTERSON

2013; 189 blz., 12,5 x 20cm; enkel tekst

Uitg.: Atlas Contact Amsterdam/
Antwerpen

ISBN 978 90 254 4044 2

Prijs: € 17,95

Bespreker: Jan Dockx

Jeanette Winterson neemt je mee op een reis naar de 17de eeuw, een tijd waarin heksenvervolgingen nog schering en inslag waren. Zeker in Lancaster, waar het verhaal zich grotendeels afspeelt. Bij de beschrijvingen van de ruimte worden authentieke plaatsen en gebouwen gebezigd, waardoor je in een intrigerend verhaal meegezogen wordt, dat leest als een trein. De sterke verhaallijn volgt de levens van verschillende personages. Zo is er Alice Nutter, vrouw van de wetenschap en rijk geworden door het uitvinden van een kleurstof, magistraat Roger Nowell, die niet echt gelooft in hekserij, Old Demdike, een arme, lelijke, oude vrouw, overduidelijk een heks in de ogen van velen en tenslotte Potts, die iedereen al te gretig beschuldigt van '*hekserij papierij, papierij hekserij*'. Wat volgt is een aaneenschakeling van sterke dialogen en evoluerende karakters, uitmondend in een plot, die zelfs de meest aandachtige lezer niet zal hebben zien aankomen.

DOMINANT DUITSLAND

Dirk Rochtus

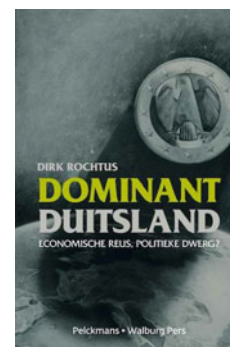
2013; 228 blz.; 22 x 14 cm.; paperback

Uitg.: Pelckmans.Walburg Pers

ISBN: 978 90 289 7133 2

Prijs: € 21,50

Bespreker: Bert Baert

Dit boek over Duitsland volgt niet het klassieke patroon van de meeste geschiedeniswerken. Het thema hier is de politieke en economische dominantie van een Duitse

natiestaat in Europa. Deze kreeg voor het eerst vorm als het Duitse keizerrijk in de negentiende eeuw. Via het Duitse nationalisme groeide een agressief imperialisme, waardoor andere Europese machten dat verenigde en sterkere Duitsland als een gevaar aanvoelden. Door twee verloren wereldoorlogen mislukten de pogingen tot militaire dominantie, maar de economische macht van de huidige Bondsrepubliek lokte opnieuw verdeelde reacties uit. Dirk Rochtus, academicus en publicist is een eminent Duitslandkenner. Zijn indrukwekkende beschrijving van de gebeurtenissen tijdens de laatste twee eeuwen brengt ons nieuwe inzichten en antwoorden op de vraag of Duitsland momenteel inderdaad Europa domineert. Naar zijn mening streven de Duitsers deze dominantie niet bewust na, maar gaat het vooral om perceptie bij veel Europeanen. Deze vlot geschreven, diepgaande analyse van een brandend actueel probleem is boeiende lectuur voor een breed publiek.

1913 HET LAATSTE GOUDEN JAAR VAN DE TWINTIGSTE EEUW

FLORIAN ILLIES

2013; 319 blz.; 13,5 x 21 cm.; paperback

Uitg. Atlas Contact Amsterdam/Antwerpen

ISBN: 978 90 450 2323 6

Prijs: € 24,95

Bespreker: Albert Baert

In twaalf hoofdstukken, telkens gewijd aan één kalendermaand van het jaar 1913, wordt een overzicht van feiten, gebeurtenissen en anekdoten geboden, vooral in het domein van beeldende kunsten en muziek. Dit laatste vredesjaar vlak vóór het uitbreken van WO I was het gloriejaar van Europa, vooraleer de oude wereldorde in elkaar stortte. De auteur, internationaal bekend Duits kunsthistoricus en journalist, spitst zich toe op wat zich in Duitsland, het Habsburgse rijk en in Frankrijk afspeelde met de immer aanwezige latente dreiging van de naderen-

de wereldramp. Op eerste gezicht lijkt dit weinig samenhangend, panoramisch en uiteraard onvolledig. Maar, dankzij een levendige, ironische en journalistieke schrijfstijl blijkt het vlotte lectuur. Dit verklaart het groot succes en de zesde herdruk in 5 maanden. Van de lezer wordt behoorlijke kennis en vertrouwdheid met het kunstleven uit de periode rond de vorige eeuwwisseling verwacht. Een minpunt is de povere fotografische kwaliteit van de zwart-wit afbeeldingen, waardoor veel informatie verloren gaat.

ALS ETEN EEN ZORG WORDT ... HET MAALTIJDGEBEUREN BIJ PERSONEN MET DEMENTIE

SABINE BOERJAN

2013; 129 blz.; 15 x 22 cm.; 5 afb.in witzwart; 22 tabellen

Uitg. Acco, Blijde Inkomststraat 22, 3000 Leuven,

uitgeverij@acco.be,

www.uitgeverijacco.be

ISBN: 978-90-334-9253-2

Prijs: € 22,50

Bespreker: Robrecht Vermeulen

Eten bij personen met dementie wordt behandeld vanuit de begrippen: kennen, herkennen en kunnen. 'Kennen' omvat een korte beschrijving van de verschillende vormen van dementie, van het normale slikproces en van gezonde voeding bij senioren. In het hoofdstuk 'herkennen' worden de slikstoornissen en andere voedingsstoornissen beschreven in de verschillende stadia en vormen van dementie, evenals de gevolgen ervan. In het hoofdstuk 'kunnen' wordt ingegaan op de organisatie van maaltijden, indicatie voor vloeibare en andere soorten voeding, hulpmiddelen, houding tijdens en na de maaltijd, goede mondzorg, moeilijk hanteerbaar gedrag, etc. Het boek eindigt met ethische reflecties, over kwaliteit van leven bij personen met dementie en kunstmatige voeding. Warm aanbevolen aan al wie beroepshalve of als mantelzorgers met demente personen te maken heeft.

UIT DE DISCOTHEEK

CD In Flanders' Fields 80 Phaedra Fr. RASSE(1873-1955) J. RYELANDT (1870-1965) V. VREULS (1876-1944)

Gems from the Belgian Treasure Trove Parels uit de Belgische Schatkamers

Uitvoerders: **I Giocatori** Piano Trio

Waarom bescheiden blijven over deze romantische parels, die ook thuishoren op *internationale* podia! Dankbare, fijnzinnige hulde aan leraar Ysaye betoont **Fr. Rasse** in **Trio op. 16** met glanzende viooklanken in melancholisch oorstrelend *Andante*, zwaar én sereen *Allegro* en fraai dialogerend *Interlude et Final*. Blij romantiek heerst in 2-delig **Trio nr. 1 op. 57** van **J. Ryelandt**: onstuimigheid in *Allegro con moto* met prachtige cantilene; mystiek en contemplatie in *Andante* dat uitgroeit tot pure, transcendente vervoering. **V. Vreuls** brengt in **Trio op. 1** Sturm-und-Drang-romantiek: onvervalst-jeugdige *Impétueux*, etherisch *Modérément lent* en *lyrisch Simple et calme*. Staande ovatie voor I Giocatori en hun opvallend harmonisch samenspel in het (her)scheppen van *ware schoonheid*, die deze drie romantici bezielde!

CD Alpha 194 LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770-1827) MOONLIGHT – WALDSTEIN – STORM

Uitvoerder: **Alexei Lubimow** Pianoforte Erard 1802 Copy by Christopher Clarke

Eerlijke bewondering voor A. Lubimow's spel op de *facsimile* (voltooid 2012) van Beethovens beroemde pianoforte Erard 1802. Deze retro-stap laat beter inzicht toe in *Beethovens permanent verlangen* naar een klavier dat grote kracht en snelheid kon verenigen *met meer gedragen klank en mooi legato*. Perfecte illustratie m.i. bij wat J. Caeyers in zijn Beethovenbiografie daarover onthult. In elk van deze sonates stralen Beethovens sonore pianistische kracht, lange melodische lijnen, grote schakering in dynamiek, virtuoze lichtheid en opvallend legato, *ondanks* herkenbare (en door Beethoven als hinderlijk ervaren) beperkingen. Commentaar omtrent bouwtechniek illustreert op markante wijze hoe intens verbeeldingrijk en creatief A. Lubimow zich tegenover dit 'oude' instrument moest opstellen om ons deze sublieme Beethoven te schenken. Een geniale Beethoven, in zijn meest eigen klankenwereld ons héél nabij.

CD LPH 009 ANTONIN DVORAK Stabat Mater Uitvoerders: *I. Erens, M. Selinger, M. Schmitt, Fl. Boesch, Collegium Vocale Gent, Royal Flemish Philharmonic Philippe Herreweghe* conductor

Geen onnaards geïnspireerde contemplatie die aan voorgangers in het genre herinnert. Deze cantate zet je met aangrijpend realisme meteen *middenin dit menselijk drama rondom het Kruis*: onheilspellende blazersintrodactie en indrukwekkende koorpassages situeren de tragiek. Het vocaal kwartet interpreteert goed in de stem liggende muziek met gevoelvolle inkleuring van tekstinhoud. Orkestraal is het geheel rijk harmonisch omkleed en imponerend uitgevoerd. Aandoenlijk gezongen soli suggereren flarden van emoties geuit door aanwezige toeschouwers, o.m. in *O quam tristis, Quis non posset contristari, Fac ut ardeat, Fac me tecum flere...* Pijnlijk aangrijpend. Duidelijk heeft Dvoraks persoonlijk drama (zijn drie kinderen overleden kort na elkaar) een hartverscheurende stempel gedrukt op dit geliefd werk, door hemzelf zo vaak in buitenland uitgevoerd. Tip voor beluistering in passietijd?

CD BPR 003 PATHETIQUE TCHAIKOVSKY Symphonie No 6 "Pathetique" Op. 74 – Romeo and Juliet

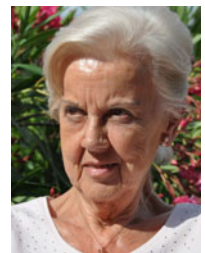
Uitvoerders: *Brussels Philharmonic Michel Tabachnik* conductor

Blijvende herinnering vooral aan Brussels Philharmonic en aan succesrijk *concert* (PSK, 12/10/2013) waarbij *H. Niquet* naast Canteloubes Chants d'Auvergne (prachtige soliste A.S. Von Otter !) ook *Tchaikovsky's 6e Symfonie* dirigeerde. Op deze CD (2012) overtuigt een meesterlijke *M. Tabachnik*. Eigen accenten in lyrische expressie en tempo van beide dirigenten bevestigen dat het orkest dit origineel opgevat meesterwerk werkelijk 'bezit' en met intense inleving Tchaikovsky's persoonlijke emoties, verscholen in deze biografische 'belijdenis', laat openbloeien in rijk uitdeinende lyriek. Het pijnlijk/krachtig emotioneel discours van *Adagio lamentoso* laat diepe ontroering natrillen. '*Fantasie-Ouverture*' *Romeo and Juliet*. ademt in een verwante sfeer: sombere blazers introduceren het noodlot. Hoop en wanhoop leiden naar onafwendbaar einde. Opname die oprechte bewondering afdwingt!

CD HMC802156.58 JOHANN SEBASTIAN BACH (1685-1750) MATTHÄUS-PASSION

Uitvoerders: *Im – Fink – Gura – Lehtipuu – Weisser – Wolff, Rias Kammerchor, Staats- und Domchor Berlin, Akademie für Alte Musik Berlin, Direction René Jacobs*

Levenslange ervaring als vertolker (jongenssopraan, nadien altus) beïnvloedde dirigent Jacobs bij deze opname van J.S. Bachs belangrijkste werk. Bijkomende inspiratie putte hij uit de thesis van K. Küster i.v.m. het werkconcept dat Bach en Picander (tekstdichter) voor ogen stond: "*Tussen een epische evangelielezing en een dramatische herwerking ervan bestaat er een derde weg, die het overbrengen van de geestelijke boodschap dient. Daarin biedt Bach met de Matthäus-Passion een unieke sleutel tot het denken van zijn tijd, waarin het versmelten van religie en kunstbeleving in de kerk nog niet in vraag gesteld werd door Verlichting en Rationalisme*". Deze 'grosse Passion' dankt haar ontstaan aan Bachs grandioos, intellectueel briljant en visionair plan dat *twee dialoog-structuren tegenover elkaar stelt*, met duidelijk *symbolische en theologisch-dramatische inslag*. Weloverwogen akoestische opstelling van koren, orkestgroepen en solisten verhoogt de diepere dimensie in Bachs veelzijdig concept, zoals hier met moderne studietechnieken wordt verwezenlijkt. R. Jacobs beoogt *géén reconstructie van historische opvoering*. In DVD-video '*Rediscovering The Saint. Matthew Passion*' licht hij dat toe. Romantische traditie heeft afgedaan, maar dat sluit emotie bij het passieverhaal niet uit: W. Gura (evangelist) en J. Weisser (Christus) klinken weergaloos bezielde maar nooit teatraal pathetisch! In de prachtige "ik"aria's: *Ich will bei meinem Jesu wachen* (briljante tenor), *Ich will dir mein Herze schenken*, *Komm süßes Kreuz* (aangrijpende bas-bariton K. Wolff), *Mache dich, mein Herze, rein* (e.a.) en ook in de koralen "moet *affektieve beroering* romantische 'stemming' of 'gevoel' vervangen" (aldus Jacobs). Gevoelens als opwinding, verontwaardiging, opstandigheid en onmacht bepalen de tempi van aria's, die hier zielsberoerend overkomen. *Erbarme dich*, (ontroerende alt B. Fink) na Petrus' verraad, en *Er hat uns Allen wohl getan* (mooie sopraan S. Im) na Pilatus' schuldvraag blijven imponerende scharmiermomenten. Wereldberoemde solisten, vooraf vocaal gescreend (!) en omringd door de beste instrumentale barokspecialisten, leggen hart en ziel in prangende vertolkingen. Wereldtop-barokorkest en dito koren voltooien dit schitterend geheel. Getoetst aan de werkelijk vele uitvoeringen (binnen- en buitenland) van de Matthäus-Passion, die ik zelf live heb gehoord (en waarin ik o.m. ook R. Jacobs *als zanger* meermaals kon bewonderen), kondigt zijn poging "*als dirigent dit meesterwerk van Bach in klank omzetten*" een verantwoorde nieuwe visie aan, die hoogste waardering en lof verdient. Zijn doorgedreven creatieve vraagstelling rond een kritisch uitgediepte partituur, zijn indringende persoonlijke muzikale benadering en uiterst gave oprechte interpretatie monden uit in een grandioze ontroerende uitvoering, waarvoor superlatieven nauwelijks volstaan. Als opname een unieke maatstaf waar je echt niet meer omheen kan.

Els Baert-Van den Eynde

N.v.d.R.: In het oktobernummer 2013 werd op p. 29 in CD ZZT 321 (4CD) het woord "lydische" door mij als een tikfout aanzien en dus onterecht in "lyrische" omgezet. (E.P.)

Maar België ontnemt het zuiden de incentives ... de prikkels om het stuur om te gooien. België biedt de PS de middelen om de kiezers aan zich te blijven binden. Met Vlaams geld wordt het PS-apparaat in stand gehouden.

Louis VERBEKE, voorzitter Vlerick Business School - DOORBRAAK - oktober 2013

Nochtans zal dit ons concrete leven in de komende jaren bepalen: deelstaten die steeds verder van elkaar evolueren.

Christophe DEBORSU - DE STANDAARD - 03/10/13

Ik ben geen euroscepticus, maar een eurorealist. De muntunie is mislukt. Het is een project van hoogmoed, en het lijdt onder een gebrek aan inzicht. ... De mediterrane landen hebben een economische cultuur die anders is dan die van de kernlanden. Zolang dat niet erkend wordt, blijft het doormodderen.

Frits BOLKESTEIN, gewezen eurocommissaris - DE TIJD - 04/12/13

IN MEMORIAM

IN MEMORIAM DOKTER AIMÉ VERMEERSCH

Op 13 januari 2014 overleed te Kortrijk onze collega en VGV-lid Aimé Vermeersch.

Hij werd geboren te Roeselaere op 21 april 1935 en was actief als huisarts in Gullegem.

Aimé Vermeersch was een zeer sociaal en gedreven man met grote inzet voor zijn patiënten. Hij was actief in meerdere organisaties, onder meer Adem-tocht, Calcutta Sponsor Aid, het Davidsfonds, het Lievens-Vyncke fonds, Medihulp, Neos en Wereldraad.

Het VGV biedt zijn oprechte deelneming aan de familie aan.

Eric Ponette

BRIEFWISSELING

Van: Dirk Van de Voorde [d.v.d.voorde@belgacom.net]

Verzonden: zondag 17 november 2013 9:52

Aan: eric@ponette.eu

Onderwerp: Periodiek okt-nov-dec 2013

Beste Eric,

Dank voor opnieuw een mooi Periodiek.

Laakdal is niet Limburgs !

Laakdal, waar VGV-lid Patrik Van Krunkelsven ooit burgemeester was, ligt in de provincie Antwerpen en grenst wel aan de provincie Limburg.

De uitbreiding van Nike in Laakdal overschrijdt wel die provinciegrens en gebeurt gedeeltelijk in Ham.

Vandaar de verwarring natuurlijk.

Met vriendelijke groet

Dirk

Van: Herman Daems [Herman.Daems@rec.kuleuven.be]

Verzonden: zondag 8 december 2013 20:59

Aan: <eric@ponette.eu>

Onderwerp: Meest recente nummer PERIODIEK

Geachte collega,

Dank voor het toesturen van het nummer van Periodiek, met daarin het goede overzichtsstuk over de financiële crisis.

Vriendelijk groeten,

Herman

Aan de Europarlementsleden Philip Claeys, Mark Demesmaecker, Saïd El Khadraoui, Derk Jan Eppink, Bart Staes, Kathleen Van Brempt, Frank Vanhecke

Antwerpen 27 november 2013

Betreft: Richtlijn van de Europese Commissie inzake de erkenning van beroepskwalificaties van Europese burgers die in een andere lidstaat hun beroep, met implicaties voor de volksgezondheid, willen uitoefenen

Geachte Mevrouw/Heer,

U zal zich herinneren dat ik u op 28 september ll. namens het Vlaams Geneeskundigenverbond (VGV) een brief zond met de vraag het amendement van de Europese Commissie "De taalproef beperkt zich tot de kennis van één officiële taal van de plek waar de aanvrager zich wenst te vestigen of zijn diensten wil aanbieden ..." aan te passen in overeenstemming met de patiëntenrechten in de Belgische situatie.

Ik dank u voor het feit dat u op 9 oktober in het Europees Parlement voor een technische amendering hebt gestemd, ingediend door EU-parlementslid Mark Demesmaecker, conform met de vraag in onze brief. Het heeft helaas niet mogen baten.

Bijgevolg vraag ik u met aandring dat u dit probleem nu reeds zou aankaarten bij uw collega's in de Kamer, in de Senaat en in het Vlaams Parlement, zodat zij het tijdig zouden onderkennen wanneer de uitvoering van de nieuwe Europese richtlijn daar ter sprake wordt gebracht.

Met de meeste hoogachting,
Namens het VGV,

Dr. Jan Dockx, voorzitter

Aan Dr. Jan Dockx, VGV-voorzitter

Europees Parlement, 17 december 2013

Betreft: brief van 27 november 2013 over de Richtlijn inzake de erkenning van beroepskwalificaties van Europese burgers die in een andere lidstaat hun beroep willen uitoefenen

Geachte Heer Dockx,

Hartelijk dank voor uw brief.

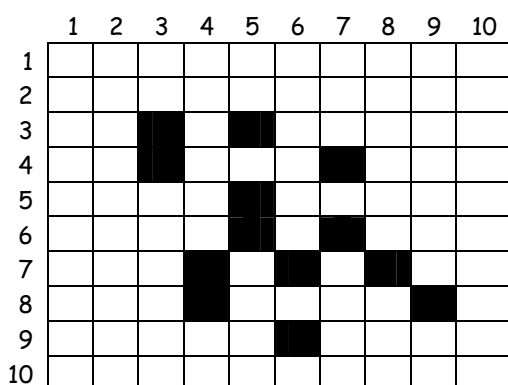
U mag me altijd bijkomende informatie mailen op het volgende mailadres: saïd.elkhadraoui@europarl.europa.eu zodat ik deze informatie kan doorgeven aan mijn collega's in de Kamer, Senaat en in het Vlaams Parlement.

Met vriendelijke groeten en fijne feesten,

Saïd El Khadraoui, Europees parlementslid

HOMO LUDENS

KRUISWOORDRAADSEL

Dit kruiswoordraadsel werd ingezonden door
Prof. Dr. Dirk Lahaye

Oplossing vorig nummer:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	B	E	R	Y	L	L	I	O	S	E	
2	A	X	A	■	F	O	R	M	O	L	
3	R	O	M	P	■	B	A	N	D	E	
4	O	D	A	L	I	S	K	■	O	M	
5	M	O	Z	A	R	T	■	C	M	E	
6	E	N	Z	Y	M	E	S	■	A	N	
7	T	T	I	■	A	R	T	S	■	T	
8	E	I	N	E	■	■	■	O	I	N	A
9	R	E	I	N	I	G	E	R	■	I	
10	S	S	■	T	E	R	R	E	U	R	

HORIZONTAAL

- 1 Boerenlong
- 2 Geel pigment uit de retina
- 3 Rivier in Rusland - politieke groepering die boven de wet staat
- 4 Nikkel - olm - vertrager
- 5 Crepitatie - plaats in Portugal
- 6 Plaats in Hongarije - zenuwtrek
- 7 Europeaan - Eerwaarde Heer
- 8 Genotsmiddel - in Vlaanderen gecontesteerd communicatiemiddel
- 9 Schuurmiddel - Jansen en Janssen schoven er op uit.
- 10 Probleem van Franstaligen t.o.v. Vlamingen

VERTICAAL

- 1 Rechtstreekse overgang van afferente naar efferente zenuw-prikkel
- 2 Spraakstoornis van de lipklanken
- 3 Verenigde Naties - deel van het lichaam
- 4 Gedragsleer, in medische kringen sterk onder druk - Griekse letter
- 5 Uitroep van bewondering - penaltypunt
- 6 Gemeente waar prins Filip Nederlands leerde
- 7 Testmethode voor het aantonen van antigenen - werkruimte van de klinische biologen
- 8 Kaartspel - deel van een long
- 9 Therapie - vrouwelijke cel
- 10 Mes

Wie maakt ook een ontwerp met woorden

(gedeeltelijk medische thema's) en zwarte vakjes?

Inzendingen zijn nog steeds welkom via brief of per e-post:

Redactie Periodiek, VGV, Ergo de Waellaan, 3 - bus 14,
2100 Deurne-Antwerpen - info@vgv.be

HEKELLIED*

De rode duivels

wijs: Dag Zuster Ursula (Rob de Nijs)

- 1 -
De rode duivels staan op scherp
ze winnen keer op keer
ze zijn dan ook het onderwerp
van België's glorie-leer
de meeste spelers komen uit
het verre buitenland
de eigen kweek uit Noord en Zuid
die blijft maar aan de kant...

Refrein

Refrein

Dag Witsèl en Fellaini
dag Vincent Kompany
speel maar op vreemde velden
steevast ribbedebiel
Dag Lukaku en Mpenza
uit 't verre Afrika
zij zijn de ware helden
de hoop van Belgica!

- 2 -
Een Vlaamse nationale ploeg
stuit op de voetbalbond
want Vlaanderen is niet goed genoeg
dat komt niet van de grond,
tegen elk Vlaams initiatief
ligt de bond koppig "dweirs"
het Belggevoel dat is hem lief
't lukt best met "mercenairs"...

Refrein

- 3 -
Supporters schreeuwen de boodschap van
Belgisch nationalist
het hele lijf -'t zij vrouw of man -
zwart-geel-rood gevernist,
de media staan altijd klaar
voor 't filmen van de vlag!
Hé Vlamingen! 't is raar maar waar:
nationalisme mag...

Refrein

- 4 -
Voor 't grote geld danst zelfs de beer
dat weet de speler best
en voor een handvol aardesmeer
verlaat hij 't eigen nest,
maar pronkt hij in zijn rooi gilee
in 't Boudewijnstadion
prevelt hij graag voor de TV
een stukje Brabantonne...

Refrein

V.V.

*Hekellied ingezonden door een VGV-lid

DOSAGE VAN FECAAL CALPROTECTINE BIJ INFLAMMATOIR DARMLIJDEN

Wat is calprotectine? Wat zijn de toepassingen van calprotectine? Wat is de specificiteit? Welke zijn de differentiaaldiagnosen bij toegenomen calprotectine? Welk staal is vereist?

Calprotectine heeft een antimicrobiële werking en speelt een belangrijke rol bij inflammatoire processen. Het is een eiwit dat geproduceerd wordt in de neutrofielen en monocytten. Bij inflammatoir darmlijden is er een instroom van neutrofielen in de darmmucosa. Deze ontstekingscellen komen na afsterven in de feces terecht. De hoeveelheid calprotectine in feces is rechtstreeks gecorreleerd met de hoeveelheid neutrofielen in de gastro-intestinale mucosa.

Calprotectine is een niet invasieve biomarker die bruikbaar is voor diagnose en follow-up in volgende gevallen:

- diagnostiek van inflammatoir darmlijden bij volwassenen en kinderen
- voorspellen van een ziekteopstoot of –remissie: calprotectine correleert goed met endoscopisch vastgestelde ziekteactiviteit zowel bij colitis ulcerosa als ziekte van Crohn
- een zeer hoge calprotectinewaarde bij colitis ulcerosa wijst op een toegenomen risico voor colectomie ondanks intensieve therapie
- na ileocaecale resectie bij ziekte van Crohn wijst een toegenomen calprotectine op ziekterecidief
- een blijvend laag calprotectine doet de kans op verwikkelingen zoals fistulisatie en stenoserig bij ziekte van Crohn afnemen

Een toegenomen calprotectine wijst niet altijd op inflammatoir darmlijden. De specificiteit voor inflammatoir darmlijden is dus niet 100%. Calprotectine is namelijk een maat voor de intestinale ontsteking en neemt toe bij darminfecties (bacterieel, viraal, parasitair), gastritis door *Helicobacter pylori*, grote darmpoliepen, colorectaal carcinoom, maagcarcinoom, intestinaal lymfoom, voedselallergie, gastro-oesofageale reflux, mucoviscidose, diverticulitis, levercirrose, protein-losing enteropathie. Niet steroïdale anti-inflammatoire farmaca en aspirine leiden ook tot een calprotectine toename.

Voor de analyse van calprotectine is een kleine hoeveelheid feces vereist. Aangezien calprotectine stabiel is kan het staal meerdere dagen bewaard worden. De voorkeur gaat naar een ochtendstaal dat afgeleverd wordt in een gewone labocontainer. Het calprotectine wordt uit de feces geëxtraheerd en gedoseerd met een sandwich ELISA techniek.

Calprotectine is dus een praktische niet-invasieve merker voor inflammatoir darmlijden. Verhoogde waarden moeten echter geïnterpreteerd worden in de globale klinische context. Deze biomarker is tot op heden niet terugbetaald door het RIZIV. Een eventuele terugbetaling zal de toepassing in de dagelijkse praktijk ongetwijfeld stimuleren en het aantal invasieve onderzoeken reduceren.

Luc Bellemans, klinisch bioloog, Medisch Labo MEDINA

- * **Correcte aanvraag en besteding van de jaarlijkse sociale voordelen ! (RIZIV - toelage)**
- * **Diverse (fiscale) pensioenopbouwstelsels**
- * **Beroepsaansprakelijkheid voor de medicus**

met vriendelijke groeten,
Jan Van Esbroeck
0477 383 415
janvanesbroeck@dienengcv.eu

ond. nr.BE 0480 462 774

Vlaams & Neutraal Ziekenfonds

Verrassend voordelig!

Naast de klassieke ziekenfondsvoordelen, zoals o.m. hulp in het buitenland, jeugdvakanties en ziekenvervoer, komen wij ook tussen in de volgende gevallen:

Ongeacht uw leeftijd!

- >> Brillen en lenzen tot 100 euro
- >> Alle vaccinaties tot 75 euro
- >> Diëtist of psycholoog tot 50 euro
- >> Lidgeld sport- of fitnessclub tot 30 euro

Specifieke troeven!

- >> Geboortevoordelen tot 888 euro, waaronder ook terugbetaling van luiers
- >> Orthodontie: terugbetalingen tot 750 euro
- >> Tandimplantaten tot 500 euro
- >> Lasertherapie van de ogen tot 250 euro
- >> Kampvergoedingen tot 30 euro
- >> Voetverzorging tot 25 euro

Ontdek nog meer voordelen in ons ziekenfondspakket: www.vnz.be of vraag vandaag een infopakket of vrijblijvend huisbezoek aan via **0800-179 75**. Veranderen van ziekenfonds is heel eenvoudig. Bel ons gratis nummer of surf naar onze webstek en wij doen graag de rest.

Bel gratis:

0800-179 75

Hoofdzetel:

Hoogstratenplein 1 - 2800 Mechelen - www.vnz.be
Kantoren & brievenbussen over heel Vlaanderen

Vlaams & Neutraal Ziekenfonds
UW VRIJHEID, UW ZEKERHEID

sanofi pasteur MSD
vaccines for life

**Zich beschermen
en de anderen
beschermen**

BE0037901-2012

**Vaccins voor een
bescherming op elke leeftijd**